

РІЧНИЙ ЗВІТ

НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ
ТА ФОНДОВОГО РИНКУ

2022 рік

Зміст

РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА В СФЕРІ РИНКІВ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ, А ТАКОЖ В СФЕРІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ.....	3
РОЗВИТОК НОРМОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ РИНКІВ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ, А ТАКОЖ У СФЕРІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ.....	6
МЕТОДОЛОГІЯ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ УЧАСНИКІВ РИНКІВ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ	8
МЕТОДОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ, КОРПОРАТИВНИХ ФІНАНСІВ, ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА РИНКАХ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ	13
РЕЄСТРАЦІЯ ЕМІСІЙ ЦІННИХ ПАПЕРІВ	18
НАГЛЯД ЗА СТАНОМ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА КОРПОРАТИВНИМИ ФІНАНСАМИ.....	19
ЛІЦЕНЗУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧАСНИКІВ РИНКІВ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ.....	22
НАГЛЯД ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ПРОФЕСІЙНИХ УЧАСНИКІВ РИНКІВ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ.....	26
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯД У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ	28
КОНТРОЛЬ ЗА ПРОФЕСІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ.....	31
КОНСОЛІДОВАНИЙ НАГЛЯД НА ФОНДОВОМУ РИНКУ	32
ПРУДЕНЦІЙНИЙ НАГЛЯД НА РИНКАХ КАПІТАЛУ	33
ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ НА РИНКАХ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКАХ	40
ОБ'ЄДНАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УЧАСНИКІВ РИНКІВ КАПІТАЛУ (ОПУ) ТА САМОРЕГУЛІВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ УЧАСНИКІВ РИНКІВ КАПІТАЛУ (СРО)	44
ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ПИТАНЬ РИНКІВ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ	45
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ТА АУДИТ РИНКІВ КАПІТАЛУ	47
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦЕНТРУ ЗБОРУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ, ОПЕРАЦІЙНЕ УПРАВЛІННЯ ЯКИМ ЗДІЙСНЮЄ НКЦПФР	51
МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ КОМІСІЇ	53
НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ	60
РОЗВИТОК ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ	62
ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НКЦПФР	71
РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	74
ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ	77

РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА В СФЕРІ РИНКІВ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ, А ТАКОЖ В СФЕРІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Одним з ключових завдань Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку є розвиток законодавства в сфері ринків капіталу та організованих товарних ринків, а також в сфері корпоративного управління, адже без чіткої та актуальної законодавчої бази ефективна діяльність ринків неможлива, а завдання щодо становлення ліквідних, надійних та прозорих ринків капіталу та організованих товарних ринків в Україні значно ускладнюються. Найпріоритетнішими напрямками в цій сфері залишаються здійснення заходів з метою виконання зобов'язань, взятих Україною відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, а також заходів, направлених на сприяння залученню інвестицій та захист прав інвесторів.

Проте, пріоритетні завдання, на виконання яких протягом 2022 року була направлена законотворча діяльність, були також пов'язані зі необхідністю врегулювання особливостей державного регулювання та нагляду у період воєнного стану, що в свою чергу призвело до відповідного корегування попередніх планів роботи.

Так, Комісією протягом 2022 року здійснювалися заходи, спрямовані на розробку законодавчих змін та забезпечення супроводження їх розгляду Верховною Радою України, а саме:

- проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування ринків капіталу та організованих товарних ринків в умовах воєнного стану чи під час особливого періоду» (реєстраційний номер у ВРУ 7224 від 29.03.2022).

Зазначеним законопроектом передбачені зміни до Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» в частині надання Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку спеціальних повноважень з метою забезпечення можливості її оперативного реагування на ситуацію на ринках капіталу та організованих товарних ринках в умовах воєнного стану чи під час особливого періоду, зокрема, шляхом спрощення процедури прийняття та набрання чинності її окремих нормативно-правових актів.

Зазначеним законопроектом також передбачені зміни до Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» з метою удосконалення забезпечення здійснення розрахунків у системі клірингового обліку та/або організації проведення розрахунків шляхом врегулювання питань можливості використання кліринговими установами та Центральним депозитарієм цінних паперів крім рахунків, відкритих в Національному банку України, також рахунків, відкритих в інших банках, в тому числі іноземних, які відповідають критеріям, встановленим Національним банком України, якщо такі розрахунки здійснюються в іноземній валюті.

Передбачені законопроектом № 7224 зміни до Законів України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» та «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» були включені до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення стабільності системи гарантування вкладів фізичних осіб» (реєстраційний номер у ВРУ 5542-1 від 28.05.2021), який 01.04.2022 був прийнятий Верховною Радою України у другому читанні та в цілому як Закон № 2180-IX;

- проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей діяльності фінансового сектору у зв'язку із введенням воєнного стану в Україні» (реєстраційний номер у ВРУ 7465-1 від 24.06.2022), яким зокрема передбачено

врегулювання питань щодо подання професійними учасниками ринків капіталу та організованих товарних ринків звітних даних та інших відомостей до Комісії під час дії воєнного стану в Україні.

27.07.2022 законопроект № 7465-1 був прийнятий Верховною Радою України у другому читанні та в цілому як Закон України № 2463-IX;

- **проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання участі громадян у інвестиційній діяльності» (реєстраційний номер у ВРУ 8111 від 06.10.2022)**, мета якого полягає в запровадженні особливого режиму інвестиційних (особових середньострокових та довгострокових) рахунків, направлено на стимулювання здійснення фізичними особами інвестицій, що дозволить забезпечити надходження в економіку країни «довгих» інвестицій.

Поряд з цим, важливою подією стало **прийняття 27 липня 2022 року Верховною Радою України у другому читанні та в цілому Закону України «Про акціонерні товариства» (нова редакція) № 2465-IX**, який набрав чинності 01.01.2023 року.

Закон № 2465-IX спрямований на удосконалення законодавства України у сфері корпоративного управління та діяльності товариств у відповідності до актів Європейського Союзу, та передбачає зокрема:

- запровадження механізму проведення загальних зборів із застосуванням електронного голосування;
- запровадження в акціонерних товариствах однорівневої структури управління товариством;
- врегулювання питання відповідальності посадових осіб акціонерного товариства;
- приведення норм щодо представництва акціонерів, а також норм щодо злиття, приєднання, виділу та поділу акціонерних товариств у відповідність до законодавства Європейського Союзу.

У 2022 році також здійснювались заходи щодо забезпечення супроводження розгляду Верховною Радою України важливих законопроектів, а саме:

- **проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про**

державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» та деяких інших законодавчих актів України щодо регулювання та нагляду на ринках капіталу та організованих товарних ринках» (реєстраційний номер 5865 від 26.08.2021), який, зокрема, розроблено з метою впровадження механізмів належного державного регулювання та нагляду на ринках капіталу та організованих товарних ринках у відповідності з Принципами Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO) та відповідними нормами актів Європейського Союзу, що регулюють питання в сфері боротьби із зловживаннями на ринку, зокрема Регламенту ЄС № 596/2014 від 16 квітня 2014 року про зловживання на ринку (MAR), Директиви ЄС № 2014/57/ЄС від 16.04.2014 про кримінальні санкції щодо ринкових зловживань (MAD) та інших актів ЄС в сфері фінансових послуг.

14 грудня 2021 року законопроект № 5865 був прийнятий Верховною Радою України в першому читанні за основу;

- **проекту Закону України «Про загальнообов'язкове накопичувальне пенсійне забезпечення» (реєстраційний номер у ВРУ 2683 від 24.11.2021, редакція, доопрацьована комітетом)**, який передбачає визначення правових, економічних та організаційних засад загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення в Україні, які дозволять забезпечити необхідні регулятивні та організаційні умови для запровадження другого рівня системи пенсійного забезпечення;

- **проекту Закону України «Про рейтингування» (реєстраційний номер у ВРУ 5819 від 22.07.2021)**, який, зокрема, розроблено з метою створення передумов для підвищення ефективності та функціональності рейтингових агентств, а також удосконалення державного регулювання та нагляду на ринку рейтингування у відповідності до положень Регламенту Європейського Парламенту та Ради № 1060/2009 від 16 вересня 2009 року щодо кредитних рейтингових агентств, що сприятиме покращенню інвестиційного клімату в державі та мінімізації ризиків на ринках капіталу.

01 грудня 2022 року законопроект № 5819 був прийнятий Верховною Радою України в першому читанні за основу;

- проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про аграрні розписки» та деяких інших законодавчих актів України щодо функціонування та обігу аграрних розписок» (реєстраційний номер у ВРУ 2805-д від 29.12.2021, доопрацьований), який спрямований на удосконалення та підвищення ліквідності та інвестиційної привабливості аграрних розписок як фінансового інструменту, а також з метою диджиталізація процесів видачі та обігу аграрних розписок.

З метою створення прогресивної та ефективної моделі регулювання ринку віртуальних активів відповідно до кращих міжнародних практик та європейського законодавства, зокрема європейського регламенту MiCA (Markets in Crypto assets), Комісією спільно з представниками Ernst&Young за підтримки проекту USAID Financial Sector Reform здійснюються заходи щодо розробки законопроектів, направлених на вирішення питань удосконалення регулювання та запровадження оподаткування операцій на ринку віртуальних активів.

Крім того, в ході реалізації заходів зі здійснення моніторингу законопроектів, внесених суб'єктами законодавчої ініціативи на розгляд Верховної Ради України, які стосуються сфери ринків капіталу, організованих товарних ринків та корпоративного управління і передбачають вирішення питань, які належать до компетенції Комісії, протягом 2022 року здійснювалось опрацювання зареєстрованих у Верховній Раді України законопроектів за наслідками якого було підготовлено близько 30 довідок/висновків про позицію Комісії стосовно таких законопроектів. Також, протягом 2022 року було здійснено заходи щодо погодження 19 законопроектів, розроблених та направлених на погодження до Комісії іншими державними органами.

У зв'язку із отриманням Україною статусу кандидата на членство в Європейському Союзі здійснення заходів щодо забезпечення повної адаптації національного законодавства до *acquis communautaire* з метою набуття Україною членства в Європейському Союзі залишатиметься найпріоритетнішим напрямком в сфері законотворчої діяльності.

РОЗВИТОК НОРМОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ РИНКІВ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ, А ТАКОЖ У СФЕРІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Нормотворча діяльність НКЦПФР є підґрунтям функціонування та розвитку інфраструктури фондового ринку України.

З метою приведення у відповідність до діючого законодавства НКЦПФР здійснювався моніторинг та аналіз нормативно-правових актів.

У 2022 році було опрацьовано 17 законів України, 18 - розпоряджень Кабінету Міністрів України, 19 - постанов Кабінету Міністрів України, що надійшли до НКЦПФР.

Проведено роботу стосовно виконання 15 доручень Кабінету Міністрів України

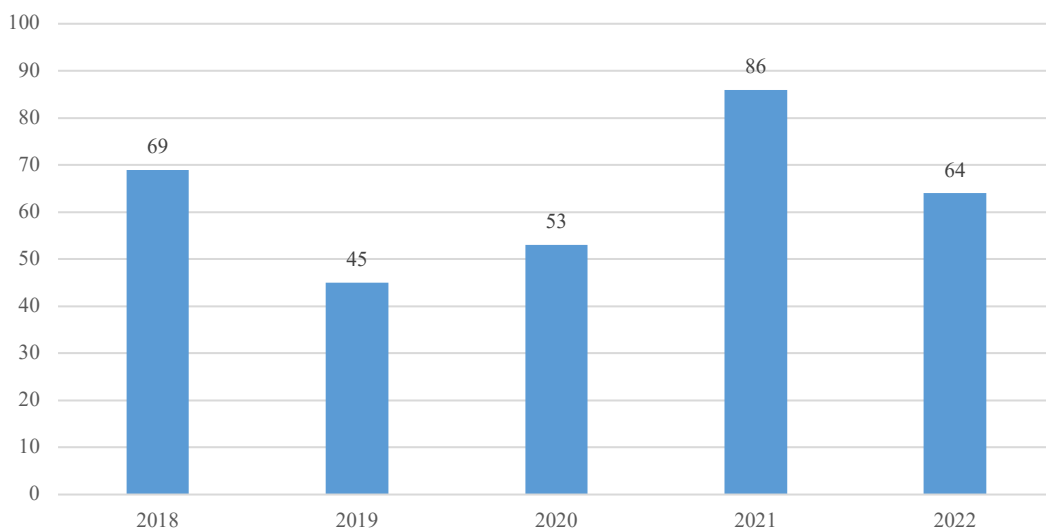
щодо приведення нормативно-правових актів Комісії у відповідність до чинного законодавства та прозвітовано про їх виконання.

Підготовлено 14 проєкти рішень Комісії щодо погодження проєктів нормативно - правових актів, які надійшли від державних органів.

Протягом 2022 року НКЦПФР схвалено 120, доопрацьовано 20, затверджено 64 нормативно-правових актів.

У 2022 році НКЦПФР було затверджено та подано на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України 64 нормативно-правових актів НКЦПФР, з яких:

- 35 – вносять зміни до діючих нормативно-правових актів;
- 25 – регулюють нові правові відносини;
- 4 – щодо втрати чинності нормативно-правових актів.

Діаграма 1. Кількість затверджених та поданих на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України нормативно-правових актів НКЦПФР

Відповідно до вимог законів «Про акціонерні товариства», «Про спрощення процедур реорганізації та капіталізації банків», «Про страхування» нормативно-правові акти, видані (прийняті) НКЦПФР на виконання цих законів не підлягають державній реєстрації в Міністерстві юстиції України та оприлюднюються на офіційному вебсайті НКЦПФР.

Протягом 2022 року систематизовано

126 нормативно-правових актів НКЦПФР, що не підлягають державній реєстрації в Міністерстві юстиції України та внесено 64 зміни до них.

У 2022 році регулятором було прийнято 1523 рішення НКЦПФР, з яких 184 рішення НКЦПФР – це розгляд нормативно-правових актів, видано 160 наказів Голови НКЦПФР та 11 розпоряджень Голови НКЦПФР.

Протягом 2021 року НКЦПФР укладено і зареєстровано Меморандум про співпрацю з Державною аудиторською службою України та Меморандум з Юридичним інститутом державного вищого навчального закладу «Київський національний університет ім. В. Гетьмана».

МЕТОДОЛОГІЯ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ УЧАСНИКІВ РИНКІВ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ

У 2022 році здійснено розробку, забезпечено супроводження під час погодження із зацікавленими органами державної влади, затвердження НКЦПФР та державну реєстрацію в Міністерстві юстиції України таких нормативно-правових актів НКЦПФР (у тому числі розроблених у 2021 році):

1) Рішення НКЦПФР від 24.11.2021 № 1149 «Про затвердження Порядку авторизації юридичних осіб, які мають намір провадити діяльність торгового репозиторію на ринках капіталу та організованих товарних ринках, та умови провадження такої діяльності», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 18.01.2022 за № 54/37390.

2) Рішення НКЦПФР від 16.12.2021 № 1221 «Про внесення змін до Положення про провадження депозитарної діяльності», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 01.02.2022 за № 111/37447.

3) Рішення НКЦПФР від 16.12.2021 № 1229 «Щодо вимог до договорів з особами, які провадять клірингову діяльність», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 11.02.2022 за №№ 192/37528, 193/37529.

4) Рішення НКЦПФР від 24.12.2021 № 1253 «Про затвердження Змін до Положення про провадження депозитарної діяльності з питань проведення зборів власників облігацій», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 14.01.2022 за № 41/37377 (зі змінами, внесеними рішенням НКЦПФР від 20.01.2022 № 21 «Про внесення змін до Змін до Положення про провадження депозитарної діяльності, затверджених рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 24 грудня 2021 року № 1253», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 24 січня 2022 року за № 86/37422).

5) Рішення НКЦПФР від 13.01.2022 № 1 «Про визнання таким, що втратило,

чинність, рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 23 березня 2013 року № 429», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 01.02.2022 за № 113/37449.

6) Рішення НКЦПФР від 13.01.2022 № 3 «Про затвердження Положення порядок складання, подання та оприлюднення товарними біржами звітних даних», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 01.02.2022 за № 115/37421.

7) Рішення НКЦПФР від 13.01.2022 № 4 «Про внесення змін до Положення про порядок складання та розкриття інформації компаніями з управління активами та особами, що здійснюють управління активами недержавних пенсійних фондів, та подання відповідних документів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 01.02.2022 за № 116/37452 (зі змінами, внесеними рішенням НКЦПФР від 03.02.2022 № 94 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 13 січня 2022 року № 4», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 09.02.2022 за № 182/37518).

8) Рішення НКЦПФР від 13.01.2022 № 5 «Про затвердження Положення про провадження клірингової діяльності», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 01.02.2022 за № 114/37450 (зі змінами, внесеними рішенням НКЦПФР від 03.02.2022 № 95 «Про внесення змін до Положення про клірингової діяльності, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 13 січня 2021 року», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07 лютого 2022 року за № 162/37498).

9) Рішення НКЦПФР від 20.01.2022 № 20 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 09 липня 2020 року № 346», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 07.02.2022 за № 150/37486 (зі змінами, внесеними рішенням НКЦПФР від 10.02.2022 № 97 «Про внесення змін до Змін до Положення про порядок складання та подання адміністративних даних щодо діяльності управителів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», зареєстрованим у Міністерстві

юстиції України 15.02.2022 за № 205/37541).

10) Рішення НКЦПФР від 20.01.2022 № 22 «Про затвердження Порядку подання страховою організацією звітності з недержавного пенсійного забезпечення», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 23.02.2022 за № 252/37588.

11) Рішення НКЦПФР від 03.02.2022 № 66 «Про затвердження Вимог до договору про проведення розрахунків у цінних паперах за результатами клірингу з Національним банком України», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 18.02.2022 за № 224/37560.

12) Рішення НКЦПФР від 03.02.2022 № 92 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з управління активами інституційних інвесторів», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 28.04.2022 за № 465/37801.

13) Рішення НКЦПФР 10.02.2022 № 114 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на ринках капіталу – депозитарної діяльності», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 15.04.2022 за № 431/37767.

14) Рішення НКЦПФР від 22.02.2022 № 135 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 10.03.2022 за № 319/37655.

15) Рішення НКЦПФР від 14.04.2022 № 298 «Щодо окремих питань проведення зборів засновників недержавного пенсійного фонду», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 02.05.2022 за №№ 474/37810 та 475/37811.

16) Рішення НКЦПФР від 14.04.2022 № 300 «Про затвердження змін до Положення про порядок складання, подання та оприлюднення адміністратором недержавного пенсійного фонду звітних даних, у тому числі звітності з недержавного пенсійного забезпечення», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 13.05.2022 за № 519/37855.

17) Рішення НКЦПФР від 19.07.2022 № 900 «Про визнання такими, що втратили чинність, розпоряджень Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг

України від 04 березня 2004 року № 129 та № 130», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 02.08.2022 за № 868/38204.

18) Рішення НКЦПФР від 29.04.2022 № 321 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності з організації торгівлі фінансовими інструментами на регульованому ринку та з організації торгівлі фінансовими інструментами на багатосторонньому торговельному майданчику», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 14.06.2022 за № 638/37974.

19) Рішення НКЦПФР від 05.08.2022 № 1073 «Про внесення змін до деяких рішень Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 22.08.2022 за № 947/38283.

20) Рішення НКЦПФР від 16.08.2022 № 1097 «Про врегулювання окремих питань щодо договорів про надання фінансових послуг недержавному пенсійному фонду», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 20.09.2022 за № 1096/38432.

21) Рішення НКЦПФР від 26.08.2022 № 1122 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 06.10.2022 за № 1186/38522 (зі змінами, внесеними рішенням НКЦПФР від 07.10.2022 № 1243 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 26 серпня 2022 року № 1122»), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11.10.2022 за № 1223/38559).

22) Рішення НКЦПФР від 01.09.2022 № 1130 «Про врегулювання питання з укладання договорів про обслуговування недержавного пенсійного фонду зберігачем», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 16.09.2022 за № 1076/38412.

23) Рішення НКЦПФР від 01.09.2022 № 1131 «Про внесення змін до Положення про провадження депозитарної діяльності», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 16.09.2022 за № 1083/38419 (зі змінами, внесеними рішенням НКЦПФР від 22.09.2022 № 1197 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних

паперів та фондового ринку від 01 вересня 2022 року № 1131», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26.09.2022 за № 1123/38459).

24) Рішення НКЦПФР від 15.09.2022 № 1176 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо провадження депозитарної діяльності», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 03.10.2022 за № 1160/38496 (зі змінами, внесеними рішенням НКЦПФР від 07.10.2022 № 1244 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 15 вересня 2022 року № 1176», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11.10.2022 за № 1217/38553).

25) Рішення НКЦПФР від 22.09.2022 № 1195 «Про внесення змін до Положення про об'єднання професійних учасників ринків капіталу», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 07.10.2022 за № 1197/38533 (зі змінами, внесеними рішенням НКЦПФР від 12.10.2022 № 1248 «Про внесення зміни до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 22 вересня 2022 року № 1195», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 18.10.2022 за № 1258/38594).

26) Рішення НКЦПФР від 22.09.2022 № 1199 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 25 грудня 2012 року № 1853», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 28.11.2022 за № 1485/38821.

27) Рішення НКЦПФР від 29.09.2022 № 1226 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку у зв'язку з установленням плати за реєстраційні дії в системі недержавного пенсійного забезпечення», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 21.10.2022 за № 1299/38635 (зі змінами, внесеними рішенням НКЦПФР від 27.10.2022 № 1273 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 29 вересня 2022 року № 1226», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 31.10.2022 за № 1345/38681).

28) Рішення НКЦПФР від 27.10.2022

№ 1274 «Про внесення змін до Положення про надання управителю дозволу на право прийняття на себе комерційних ризиків при створенні фонду фінансування будівництва виду Б», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 28.11.2022 за № 1489/38825.

29) Рішення НКЦПФР від 03.11.2022 № 1307 «Про внесення змін до Порядку авторизації юридичних осіб, які мають намір провадити діяльність торгового репозиторію на ринках капіталу та організованих товарних ринках, та умов провадження такої діяльності щодо реєстраційних дій», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 16.11.2022 за № 1419/38755.

30) Рішення НКЦПФР від 21.11.2022 № 1351 «Про внесення змін до Порядку передачі фонду фінансування будівництва або фонду операцій з нерухомістю в управління іншій фінансовій установі за рішенням суду», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 09.12.2022 за № 1565/38901 (зі змінами, внесеними рішенням НКЦПФР від 13.12.2022 № 1398 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 21 листопада 2022 року № 1351», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 15.12.2022 за № 1609/38945).

31) Рішення НКЦПФР від 21.11.2022 № 1352 «Про внесення змін до Положення про склад та структуру активів інституту спільного інвестування» зареєстроване в Міністерстві юстиції України 07 грудня 2022 р. за № 1544/38880 (зі зміною, внесеною рішенням НКЦПФР від 12.12.2022 № 1395 «Про внесення зміни до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 21 листопада 2022 року № 1352», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 14.12.2022 за № 1599/38935).

НКЦПФР здійснено розробку, забезпечено супроводження під час погодження із заінтересованими органами державної влади, затвердження НКЦПФР та подано до Міністерства юстиції України для державної реєстрації таких нормативно-правових актів:

1) Рішення НКЦПФР від 11.11.2022 № 1337 «Про затвердження Змін до деяких

нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо діяльності Центрального депозитарію цінних паперів».

2) Рішення НКЦПФР від 22.12.2022 № 1452 «Про затвердження Порядку тимчасового призначення Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку адміністратора недержавних пенсійних фондів».

НКЦПФР здійснено розробку проєктів нормативно-правових актів НКЦПФР, які перебувають на етапі оприлюднення та/або доопрацювання та/або погодження із заінтересованими органами державної влади, а саме:

1) Проєкт рішення НКЦПФР «Про внесення змін до Вимог до договорів, які укладаються під час провадження професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів) - діяльності з торгівлі цінними паперами:

брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами», схвалений рішенням НКЦПФР від 24.12.2021 № 1254.

2) Проєкт рішення НКЦПФР «Про внесення змін до Вимог (правил) щодо здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами», схвалений рішенням НКЦПФР від 24.12.2021 № 1255.

3) Проєкт рішення НКЦПФР «Про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на ринках капіталу - діяльності з торгівлі фінансовими інструментами», схвалений рішенням НКЦПФР від 05.10.2021 № 886.

4) Проєкт рішення НКЦПФР «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 27 вересня 2018 року № 670»,

схвалений рішенням НКЦПФР від 21.10.2022 № 1266.

5) Проєкт рішення НКЦПФР «Про внесення змін до Положення про порядок складання та розкриття інформації компаніями з управління активами та особами, що здійснюють управління активами недержавних пенсійних фондів, та подання відповідних документів до Національної комісії з цінних паперів та

фондового ринку», схвалений рішенням НКЦПФР від 05.12.2022 № 1375.

6) Проєкт рішення НКЦПФР «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 11.07.2019 № 378», схвалений рішенням НКЦПФР від 20.12.2022 № 1438.

7) Проєкт рішення НКЦПФР «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку та Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», схвалений рішенням НКЦПФР від 21.12.2022 № 1449.

8) Проєкт рішення НКЦПФР «Про затвердження Змін до Положення про провадження професійної діяльності на ринках капіталу - діяльності з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю», схвалений рішенням НКЦПФР від 23.12.2022 № 1466.

9) Проєкт рішення НКЦПФР «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», схвалений рішенням НКЦПФР від 26.12.2022 № 1476.

10) Проєкт рішення НКЦПФР «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку та Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», схвалений рішенням НКЦПФР від 26.12.2022 № 1477.

11) Проєкт рішення НКЦПФР «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку (щодо інвестиційних фондів та інвестиційних компаній)», схвалений рішенням НКЦПФР від 26.12.2022 № 1478.

У зв'язку з введенням воєнного стану відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», НКЦПФР постійно проводить роботу, направлену на мінімізацію негативного впливу наслідків військової агресії Російської Федерації проти України та сприяння стабільності ринків капіталу та організованих товарних

ринків.

За результатами постійного аналізу ситуації, яка склалась у зв'язку із агресією Російської Федерації проти України, враховуючи, що вищезазначені обставини ускладнюють виконання учасниками ринків капіталу та організованих товарних ринків вимог діючого законодавства, НКЦПФР прийняла 92 рішення, спрямовані на врегулювання особливостей діяльності професійних учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків в умовах воєнного стану.

Крім того, з метою приведення нормативно-правових актів НКЦПФР у відповідність до Закону України від 19.06.2020 № 738- IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових

інструментів», Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків», було розроблено проекти нормативно-правових актів, що регулюють питання надання адміністративних послуг Комісією:

- Розміри плати за реєстраційні дії щодо учасників ринків капіталу та інших осіб, затверджені рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 13.06.2022 № 620, з метою впорядкування відносин у сфері плати за реєстраційні дії, які надаються Комісією, а також для підтримання сталого та якісного їх надання, за рахунок обґрунтованих (раціональних) розмірів оплати;

- Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України».

МЕТОДОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ, КОРПОРАТИВНИХ ФІНАНСІВ, ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА РИНКАХ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ

З метою забезпечення реалізації державної політики щодо розвитку та функціонування ринків капіталу та організованих товарних ринків в Україні, сприяння адаптації національних ринків капіталу до міжнародних стандартів, а також у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» та з метою мінімізації негативного впливу наслідків військової агресії російської федерації проти України та сприяння стабільності ринків капіталу протягом 2022 року НКЦПФР проводилась розробка та супроводження нормативно-правових актів НКЦПФР в напрямку корпоративного законодавства, методологічне забезпечення корпоративного управління, корпоративних фінансів, фінансових інструментів на ринках капіталу та організованих товарних ринків.

У 2022 році НКЦПФР розроблено низку нормативно-правових актів НКЦПФР щодо питання підвищення рівня корпоративного управління щодо розробки змін до стандартів корпоративного управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків з метою врахування норм Закону України «Про акціонерні товариства» від 27.07.2022 № 2465-IX (далі – Закон № 2465-IX):

1. Рішення НКЦПФР від 26.12.2022 № 1469 «Про схвалення проєкту рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Змін до Стандарту № 1 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Основні поняття та терміни» розроблений відповідно до пункту

37⁴ частини 2 статті 7 та пункту 13 статті 8 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» з метою врахування тих змін, які вносяться до законодавства згідно з новою редакцією Закону № 2465-IX, норми якої набувають чинності з 01 січня 2023 року.

2. Рішення НКЦПФР від 26.12.2022 № 1470 «Про схвалення проєкту рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Змін до Стандарту № 2 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Організація та функціонування системи внутрішнього контролю в професійних учасниках, які є підприємствами, що становлять суспільний інтерес та які не є банками» розроблений відповідно до пункту 37⁴ частини 2 статті 7 та пункту 13 статті 8 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» з метою врахування тих змін, які вносяться до законодавства згідно з новою редакцією Закону № 2465-IX, норми якої набувають чинності з 01 січня 2023 року.

3. Рішення НКЦПФР від 26.12.2022 № 1471 «Про схвалення проєкту рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Змін до Стандарту № 3 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Організація та функціонування системи внутрішнього контролю в професійних учасниках, які є системно важливими професійними учасниками та які не є банками» розроблений відповідно до пункту 37⁴ частини 2 статті 7 та пункту 13 статті 8 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» з метою врахування тих змін, які вносяться до законодавства згідно з новою редакцією Закону № 2465-IX, норми якої набувають чинності з 01 січня 2023 року.

4. Рішення НКЦПФР від 26.12.2022 № 1472 «Про схвалення проєкту рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Змін до Стандарту № 4

«Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Організація та функціонування системи внутрішнього контролю в професійних учасниках, які не належать до підприємств, що становлять суспільний інтерес та до системно важливих професійних учасників» розроблений відповідно до пункту 37⁴ частини 2 статті 7 та пункту 13 статті 8 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» з метою врахування тих змін, які вносяться до законодавства згідно з новою редакцією Закону № 2465-ІХ, норми якої набувають чинності з 01 січня 2023 року.

У напрямку підвищення рівня корпоративного управління протягом 2022 року, також, проведено роботу щодо врегулювання питання порядку проведення загальних зборів акціонерів відповідно до норм Закону № 2465-ІХ, НКЦПФР розроблено та схвалено наступні нормативно-правові акти:

1. Рішення НКЦПФР від 22.12.2022 № 1459 «Про схвалення проекту рішення НКЦПФР «Про затвердження Порядку скликання та проведення очних загальних зборів акціонерів» з метою виконання вимог Закону № 2465-ІХ щодо визначення особливостей порядку скликання та проведення загальних зборів акціонерів шляхом очного голосування з можливістю використання заочного голосування (очних загальних зборів).

2. Рішення НКЦПФР від 22.12.2022 № 1460 «Про схвалення проекту рішення НКЦПФР «Про затвердження Порядку скликання та проведення електронних загальних зборів акціонерів» з метою виконання вимог Закону № 2465-ІХ щодо визначення особливостей порядку скликання та проведення загальних зборів акціонерів шляхом електронного голосування (електронних загальних зборів).

3. Рішення НКЦПФР від 22.12.2022 № 1458 «Про схвалення проекту рішення НКЦПФР «Про затвердження Порядку скликання та проведення дистанційних загальних зборів акціонерів» щодо встановлення порядку скликання та проведення дистанційних загальних зборів акціонерів шляхом опитування.

У зв'язку з введенням в Україні воєнного стану відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» та з метою мінімізації негативного впливу наслідків військової агресії російської федерації проти України та сприяння стабільності ринків капіталу впродовж 2022 року в сфері корпоративного управління та проведення загальних зборів акціонерів було прийнято наступні рішення НКЦПФР:

1. Рішення НКЦПФР від 16.03.2022 № 176 «Про внесення змін до Тимчасового порядку скликання та дистанційного проведення загальних зборів акціонерів та загальних зборів учасників корпоративного інвестиційного фонду».

2. Рішення НКЦПФР від 01.06.2022 № 509 «Щодо виконання вимог пункту 5 рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 30.12.2021 № 1289 у зв'язку з введенням воєнного стану».

3. Рішення НКЦПФР від 01.06.2022 № 508 «Щодо виконання вимог пункту 5 рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 30.12.2021 № 1291 у зв'язку з введенням воєнного стану».

4. Рішення НКЦПФР від 01.06.2022 № 510 «Щодо виконання положення пункту 2 рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 30.12.2021 № 1288 у зв'язку з введенням воєнного стану».

5. Рішення НКЦПФР від 19.09.2022 № 1183 «Щодо особливостей проведення загальних зборів акціонерів та загальних зборів учасників корпоративного інвестиційного фонду на період дії воєнного стану».

6. Рішення НКЦПФР від 19.09.2022 № 1184 «Про визнання таким, що втратило чинність, рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 16 березня 2022 року № 177 «Щодо особливостей функціонування органів управління акціонерів акціонерного товариства на період дії воєнного стану».

7. Рішення НКЦПФР від 19.09.2022 № 1185 «Про визнання таким, що втратило чинність, рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 14 квітня 2022 року № 299 «Щодо особливостей проведення загальних зборів учасників корпоративного інвестиційного фонду на період дії воєнного стану».

8. Рішення НКЦПФР від 22.12.2022 № 1463 «Про внесення змін до рішень Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 19 вересня 2022 року № 1183 та від 06 листопада 2022 року № 1318».

З метою забезпечення розвитку фінансових інструментів протягом 2022 року НКЦПФР розроблено, затверджено та зареєстровано в Міністерстві юстиції України наступні нормативно-правові акти:

1. Рішення НКЦПФР від 10.02.2022 № 98 «Про затвердження Положення про порядок здійснення емісії акцій, реєстрації та скасування реєстрації випуску акцій» зареєстроване в Міністерстві юстиції України 13.04.2022 за № 415/37751, розроблено відповідно до пунктів 1, 3, 5 частини другої статті 7, пункту 13 статті 8 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків», статей 9, 14, 91 - 106 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», статей 9 - 13, частини четвертої статті 14, частини першої статті 15, частини першої статті 16 Закону України «Про акціонерні товариства».

2. Рішення НКЦПФР від 24.06.2022 № 734 «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку» зареєстроване в Міністерстві юстиції України 23.08.2022 за № 960/38296, розроблено відповідно до пунктів 1, 3 частини другої статті 7, пункту 13 частини першої статті 8 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків», з метою вдосконалення порядку здійснення емісії акцій. Рішенням визнається такими, що втратили чинність:

рішення НКЦПФР від 06.03.2012 № 371 «Про затвердження Порядку здійснення консолідації та дроблення акцій акціонерного товариства», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 23.03.2012 за № 440/20753;

рішення НКЦПФР від 26.02.2013 № 248 «Про затвердження Порядку реєстрації випуску акцій акціонерних товариств, що створюються у процесі приватизації та корпоратизації», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 21.03.2013 за № 461/22993;

рішення НКЦПФР від 06.08.2013 № 1415 «Про затвердження Порядку анулювання викуплених акціонерним товариством акцій без зміни розміру статутного капіталу», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30.08.2013 за № 1492/24024;

рішення НКЦПФР від 27.05.2014 № 692 «Про затвердження Положення про порядок реєстрації випуску (випусків) акцій при заснуванні акціонерних товариств», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17.06.2014 за № 642/25419;

рішення НКЦПФР від 23.04.2013 № 737 «Про затвердження Порядку скасування реєстрації випусків акцій», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 28.05.2013 за № 822/23354;

рішення НКЦПФР від 12.06.2018 № 385 «Про затвердження Порядку збільшення (зменшення) статутного капіталу акціонерного товариства», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 11.07.2018 за № 805/32257;

рішення НКЦПФР від 21.06.2018 № 426 «Про затвердження Порядку реєстрації випуску акцій при збільшенні (зменшенні) розміру статутного капіталу акціонерного товариства», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 19.07.2018 за № 842/32294.

Протягом 2022 року у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» та з метою мінімізації негативного впливу наслідків військової агресії російської федерації проти України та сприяння стабільності ринків капіталу НКЦПФР в сфері розвитку фінансових інструментів розроблено та

затверджені наступні нормативно-правові акти:

1. Рішення НКЦПФР від 18.05.2022 № 400 «Щодо особливостей подання до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку фінансової звітності у складі пакетів документів при здійсненні емісії цінних паперів (крім емісії цінних паперів інститутів спільного інвестування) у II кварталі 2022 року».

2. Рішення НКЦПФР від 29.07.2022 № 993 «Щодо особливостей подання до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку фінансової звітності у складі пакетів документів при здійсненні емісії цінних паперів (крім емісії цінних паперів інститутів спільного інвестування) у III кварталі 2022 року».

3. Рішення НКЦПФР від 14.12.2022 № 1407 «Щодо особливостей подання банком окремих документів до НКЦПФР під час дії воєнного стану».

4. Рішення НКЦПФР від 26.12.2022 № 1474 «Щодо особливостей внесення емітентами відсоткових/дисконтних корпоративних облігацій змін до рішення про відкрите (публічне) розміщення/рішення про закрите (приватне) розміщення облігацій під час дії воєнного стану».

Відповідно до вимог пункту 37²⁶ частини другої статті 7 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків», у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» та з метою мінімізації негативного впливу наслідків військової агресії російської федерації проти України та сприяння стабільності ринків капіталу впродовж 2022 року в сфері пруденційного нагляду було прийнято наступні рішення НКЦПФР:

Рішення НКЦПФР від 17.03.2022 № 182 «Щодо рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 19 серпня 2021 року № 667» та рішення НКЦПФР від 01.09.2022 № 1134 «Щодо рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 19 серпня 2021 року № 667», що замінило попереднє рішення, якими тимчасово на період дії воєнного стану відтерміновано набрання

чинності Змінами до Положення щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на фондовому ринку та вимог до системи управління ризиками, затвердженими рішенням НКЦПФР від 19.08.2021 № 667 «Про затвердження Змін до Положення щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на фондовому ринку та вимог до системи управління ризиками», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 07.10.2021 за № 1307/36929;

Рішення НКЦПФР від 29.09.2022 № 1221 «Щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках», яким для вимірювання та оцінки ризиків професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках на період дії воєнного стану встановлено додатковий пруденційний норматив – норматив ліквідності активів.

З метою нормативного врегулювання питань, пов'язаних із заповненням та поданням повідомлень підприємством, що становить суспільний інтерес, про суб'єкта аудиторської діяльності, який надаватиме послуги з аудиту фінансової звітності було прийнято рішення Комісії від 02.11.2022 № 1292 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 31 січня 2019 року № 43», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 23.12.2022 за № 1666/39002.

З метою удосконалення та уточнення переліку суб'єктів господарювання – підприємств, що становлять суспільний інтерес, щодо яких суб'єкт аудиторської діяльності, надає інформацію до НКЦПФР було прийняте рішення НКЦПФР від 02.11.2022 № 1293 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 14 листопада 2019 року № 694», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 23.12.2022 за № 1666/39002.

На виконання вимог статей 90¹, 124, 126 та 128 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» розроблено проєкт рішення «Про затвердження Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів, а також особами, які надають забезпечення за

такими цінними паперами», який схвалено рішенням НКЦПФР від 22.12.2022 № 1461.

У зв'язку з введенням в Україні воєнного стану відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» та з метою мінімізації негативного впливу наслідків військової агресії російської федерації проти України та сприяння стабільності ринків капіталу впродовж 2022 року в напрямку розкриття інформації емітентами цінних паперів прийнято наступні рішення НКЦПФР:

1. Рішення НКЦПФР від 13.03.2022 № 161 «Щодо розкриття регульованої інформації емітентами цінних паперів».

2. Рішення НКЦПФР від 12.09.2022 № 1158 «Про визнання таким, що втратило чинність, рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 13 березня 2022 року № 161 «Щодо розкриття регульованої інформації емітентами цінних паперів».

3. Рішення НКЦПФР від 12.09.2022 № 1159 «Щодо розкриття регульованої інформації емітентами цінних паперів під час дії воєнного стану в Україні».

РЕЄСТРАЦІЯ ЕМІСІЙ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

НКЦПФР у 2022 році було зареєстровано 20 випусків акцій на загальну суму 35,05 млрд грн, 39 випусків облігацій на загальну суму 2,03 млрд грн та 6,4 млн доларів США.

За 2022 рік НКЦПФР було зареєстровано 38 звітів про результати емісії цінних паперів, з яких: 15 звітів про результати емісії акцій, 23 звіти про результати емісії облігацій.

За 2022 рік НКЦПФР погоджено 14 змін до рішень про емісію цінних паперів.

Скасовано 141 випуск цінних паперів, з яких: 104 випуска акцій, 31 випуск облігацій, 4 випуска облігацій внутрішніх місцевих позик, 2 випуски опціонних сертифікатів.

Зупинено обіг цінних паперів: 53, з яких 50 – акції, 3 – облігації.

Відповідно до статті 7 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» Комісія встановлює вимоги та здійснює допуск цінних паперів іноземних емітентів до обігу їх на території України.

З 01.01.2022 року по 31.12.2022 року Комісією було прийнято рішення про допуск 5 цінних паперів іноземних емітентів до обігу на території України, зокрема 4 випуски казначейських облігацій уряду США (U.S. Treasury Bonds).

Відповідно до Розділу IV Положення про допуск цінних паперів іноземних емітентів до обігу на території України, затвердженого рішенням Комісії від 21.01.2021р. №34, Комісія має право за власною ініціативою здійснювати надання допуску цінним паперам, які входять до фондових індексів (S&P 500, NASDAQ 100, FTSE 100, DAX, CAC 40, Nikkei 225), на підставі прийняття відповідного рішення НКЦПФР. Так, за ініціативою Комісії 29.12.2022 було прийнято рішення №1502 щодо допуску 412 цінних паперів, які входять до фондового індексу S&P 500 та які можуть обліковуватись на рахунку ПАТ «Національний депозитарій України», відкритому в міжнародній депозитарно-кліринговій установі Clearstream Banking Luxembourg.

Станом на 31.12.2022 до обігу на території України допущені 508 цінних паперів іноземних емітентів.

НАГЛЯД ЗА СТАНОМ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА КОРПОРАТИВНИМИ ФІНАНСАМИ

Корпоративне управління - це система правил, практик і процесів, за допомогою яких встановлюються цілі Компанії, визначаються способи їх досягнення та відбувається моніторинг результатів господарської діяльності. Належне управління вимагає відповідальності за досягнення кінцевої мети Компанії, яка полягає у створенні довгострокової акціонерної вартості. Належному управлінню притаманна велика кількість практик та структур, які спільно сприяють досягненню цілей Компанії

Корпоративне управління є одним з ключових елементів і передумовою успішної діяльності акціонерного товариства. Мета ефективного корпоративного управління – досягнення оптимального балансу інтересів усіх сторін: акціонерів, менеджменту, клієнтів, постачальників, кредиторів, держави та суспільства. Корпоративне управління охоплює практично усі сфери діяльності акціонерного товариства – планування, внутрішній контроль, оцінка ефективності виробництва, розкриття інформації та багато іншого.

Належне управління допомагає збільшити вартість Компанії шляхом підвищення її конкурентоспроможності, ефективності та зростання. Належне управління зміцнює довіру до Компанії та сприяє створенню цінності в інтересах акціонерів, працівників та інших стейкхолдерів.

Рівень корпоративного управління є одним з ключових факторів, що обумовлює інвестиційний клімат в країні, впливає на ефективність діяльності товариств, визначає ступінь захищеності прав інвесторів та врахування інтересів інших зацікавлених осіб.

Механізм обов'язкового продажу акцій міноритарними акціонерами на вимогу акціонера – власника домінуючого

контрольного пакета акцій товариства (далі – «squeeze out»).

Станом на 31.12.2022 року було проведено 416 процедур «squeeze out» на загальну суму 1 840 401 810,33 грн.

Порядок визначення ціни обов'язкового продажу акцій визначено частинами 5 та 6 статті 65² Закону України «Про акціонерні товариства» та пунктом 2 розділу II Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах» від 23 березня 2017 р. № 1983-VIII. Так, у більшості акціонерних товариств, у яких проводилися процедури «squeeze out», найвищою ціною, є ринкова вартість визначена суб'єктом оціночної діяльності (370 процедур «squeeze out»).

Відповідно до пункту 33 статті 8 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» Комісія має право, зокрема, здійснювати контроль за виконанням фізичними та юридичними особами вимог, встановлених Законом України «Про акціонерні товариства», зокрема щодо: придбання акцій товариства за наслідками придбання контрольного пакета акцій та значного контрольного пакета акцій; обов'язкового продажу акцій акціонерами на вимогу особи (осіб, що діють спільно) - власника домінуючого контрольного пакета акцій; обов'язкового придбання акцій особою (особами, що діють спільно) - власником домінуючого контрольного пакета акцій на вимогу акціонерів.

Статтею 24 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», який визначає правові засади здійснення оцінки майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні, її державного та громадського регулювання, забезпечення створення системи незалежної оцінки майна з метою захисту законних інтересів держави та інших суб'єктів правовідносин у питаннях оцінки майна, майнових прав та використання її результатів, встановлено, що органом державної влади, який здійснює державне регулювання оціночної діяльності в Україні, є Фонд державного майна України.

Комісією на постійній основі направляються для здійснення рецензування завірені копії звітів про незалежну оцінку ринкової вартості однієї простої акції акціонерних товариств.

Фонд державного майна України забезпечив рецензування 184 звітів про оцінку простої іменної акції (з них 20 звітів у 2022 році), відповідно до яких:

- 64 звіти (з них 5 звітів у 2022 році) класифікуються за ознакою абзацу 3 пункту 67 Національного стандарту №1, як такі, що у цілому відповідають вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна, але мають незначні недоліки, що не вплинули на достовірність оцінки;

- 46 звітів (з них 10 звітів у 2022 році) – за ознакою абзацу 4 пункту 67 Національного стандарту №1, як такі, що не повною мірою відповідають вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна і мають значні недоліки, що вплинули на достовірність оцінки, але можуть використовуватися з метою визначеною у звіті, після виправлення зазначених недоліків;

- 74 звіти (з них 5 звітів у 2022 році) – за ознакою абзацу 5 пункту 67 Національного стандарту №1, як такі, що не відповідають вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна, є неякісними та непрофесійними і не можуть бути використаними.

Для формування та забезпечення реалізації єдиної державної політики щодо розвитку та функціонування ринків капіталу та організованих товарних ринків в Україні, сприяння адаптації національного ринку цінних паперів до міжнародних стандартів Комісія в 2022 році продовжувала формування відповідної нормативно-правової бази та інформаційних електронних масивів даних.

У 2022 році Комісією у межах здійснення нагляду за розкриттям регульованої інформації опрацьовано 8438 інформацій, з них:

- 1689 річної інформації;
- 4250 особливої інформації;
- 805 проміжної інформації;
- 1418 повідомлення про проведення загальних зборів;
- 100 календарних планів;

- 134 інформації рейтингових агентств;

- 42 повідомлення про розкриття структури власності.

У 2022 році Комісією у межах забезпечення комунікації з інвесторами та вчасного реагування на їх звернення опрацьовано:

- 257 письмових звернення від фізичних та юридичних осіб;

- 4 депутатських звернень;

- 37 адвокатських запити;

- 5 запитів на публічну інформацію;

- надано 115 листів роз'яснень вимог чинного законодавства;

- 85 листів від особи (осіб, що діють спільно), яка має намір придбати акції, що з урахуванням кількості акцій, які належать їй та її афілійованим особам, за наслідками такого придбання становитимуть 5 і більше відсотків простих акцій товариства відповідно до статті 64 Закону України «Про акціонерні товариства»;

- 24 повідомлення про набуття або відчуження значного пакета акцій публічного акціонерного товариства відповідно до статті 64¹ Закону України «Про акціонерні товариства»;

- 12 повідомлень від особи (осіб, що діють спільно) про укладення нею договору, за наслідками виконання якого вона з урахуванням кількості акцій, які належать їй та її афілійованим особам, стане (прямо або опосередковано) власником контрольного пакета акцій приватного акціонерного товариства відповідно до статті 65 Закону України «Про акціонерні товариства»;

- 15 повідомлень від особи (осіб, що діють спільно), яка внаслідок придбання акцій приватного акціонерного товариства з урахуванням кількості акцій, які належать їй та її афілійованим особам, стала (прямо або опосередковано) власником контрольного пакета акцій приватного акціонерного товариства про набуття нею такого пакета відповідно до статті 65 Закону України «Про акціонерні товариства»;

- 9 публічних безвідкличних пропозицій відповідно до статті 65 Закону України «Про акціонерні товариства»;

- 11 повідомлень від особи (осіб, що діють спільно) яка внаслідок придбання акцій товариства з урахуванням кількості

акцій, які належать їй та її афілійованим особам, стала (прямо або опосередковано) власником домінуючого контрольного пакета акцій відповідно до статті 65² Закону України «Про акціонерні товариства»;

- 11 публічних безвідкличних вимог відповідно до статті 65² Закону України «Про акціонерні товариства».

З метою захисту прав інвесторів в цінні папери та у зв'язку з виявленням Комісією порушень вимог чинного законодавства Комісією прийнято :

- 6 рішень НКЦПФР щодо зупинення внесення змін до системи депозитарного обліку цінних паперів, у відношенні 10 товариств;

- 4 рішення НКЦПФР щодо виключення з переліку товариств, яким зупинено внесення змін до системи депозитарного обліку цінних паперів, у відношенні 4 товариств;

- 7 рішень НКЦПФР про заборону торгівлі цінними паперами, у відношенні 12 товариств;

- 7 рішень НКЦПФР щодо виключення з переліку товариств, яким заборонено торгівлю цінними паперами, у відношенні 7 товариств;

- 126 рішень НКЦПФР щодо надання дозволу на проведення вичерпного переліку операцій в системі депозитарного обліку цінних паперів щодо цінних паперів, у відношенні 308 товариств;

- 1 рішення НКЦПФР про виключення зі списку емітентів, що мають ознаки фіктивності;

- 1 рішення НКЦПФР щодо відновлення обігу цінних паперів стосовно емітентів, виключених зі списку емітентів, що мають ознаки фіктивності;

- 9 рішень НКЦПФР про внесення змін до рішень Комісії, не пов'язані з виключенням з переліків обмежень обігу цінних паперів.

Державний контроль Комісією зосереджено на забезпеченні дотримання окремими учасниками ринку цінних паперів правил та норм роботи на ньому, запобіганні порушень прав акціонерів. Одним із заходів контролю, які здійснюються Комісією, є нагляд за реєстрацією акціонерів та проведенням загальних зборів, голосуванням та підбиттям його підсумків на загальних зборах акціонерних товариств.

Наразі контрольна функція Комісії має на меті сприяння дотриманню вимог законодавства; попередження порушень (зловживань) на ринку цінних паперів; забезпечення дотримання прав та інтересів інвесторів, інших учасників фондового ринку; виявлення тенденцій та ризиків функціонування фондового ринку.

З метою забезпечення контролю за дотриманням акціонерними товариствами Комісією протягом 2022 року проведено 3 нагляди за очними загальними зборами та здійснено нагляди з проведенням 42 дистанційних загальних зборів.

ЛІЦЕНЗУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧАСНИКІВ РИНКІВ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ

Професійна діяльність на ринках капіталу здійснюється виключно на підставі ліцензії, що видається НКЦПФР (крім професійної діяльності Центрального депозитарію цінних паперів та депозитарної діяльності НБУ).

Таблиця 1

Кількість професійних учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків, які мали ліцензії станом на 31.12.2021 та станом на 31.12.2022

Вид професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринків	станом на 31.12.2021	станом на 31.12.2022
Діяльності з торгівлі фінансовими інструментами	188	174
Депозитарної діяльності депозитарної установи	165	160
Діяльності з організації торгівлі фінансовими інструментами	4	4
Діяльності з організації торгівлі продукцією на товарних біржах	3	3
Клірингової діяльності з визначення зобов'язань	7	8
Діяльність з управління активами інституційних інвесторів (діяльність з управління активами)	307	301
Діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів	21	20
Діяльності з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю	40	37

Загальна кількість професійних учасників ринків капіталу, які мали чинні ліцензії на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з торгівлі фінансовими інструментами станом на 31.12.2022, становила 174 юридичні особи, з них:

170 – ліцензію на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, а саме брокерської діяльності;

170 - ліцензію на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, а саме субброкерської діяльності;

132 – ліцензію на провадження професійної діяльності на ринках капіталу –

діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, а саме дилерської діяльності;

34 – ліцензію на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, а саме діяльності розміщення без надання гарантії;

16 – ліцензію на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, а саме діяльності з управління портфелем фінансових інструментів;

1 – ліцензію на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльність з управління іпотечним покриттям.

1 – ліцензію на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, а саме інвестиційне консультування.

0 – ліцензію на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, а саме андеррайтингу та/або діяльності з розміщення з наданням гарантії.

Станом на 31.12.2022 ліцензії на провадження професійної діяльності на ринках капіталу, а саме, діяльності з організації торгівлі фінансовими інструментами, у межах якої передбачена:

діяльність з організації торгівлі цінними паперами на регульованому фондовому ринку,

діяльність з організації укладання деривативних контрактів на регульованому ринку деривативних контрактів,

діяльність з організації торгівлі цінними паперами на фондовому багатосторонньому торговельному майданчику, діяльність з організації укладання деривативних контрактів на багатосторонньому торговельному майданчику деривативних контрактів, мали наступні оператори організованих ринків капіталу:

- ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» (ідентифікаційний код юридичної особи 33718227);

- АТ «Фондова біржа «ПФТС» (ідентифікаційний код юридичної особи 21672206);

- ПрАТ «Українська міжбанківська валютна біржа» (ідентифікаційний код юридичної особи 22877057);

- АТ «Українська біржа» (ідентифікаційний код юридичної особи 361840092).

Станом на 31.12.2022 ліцензії на провадження професійної діяльності на організованих товарних ринках – діяльності з організації торгівлі продукцією на товарних біржах, мали наступні оператори організованих товарних ринків:

- ТОВ «Українська універсальна біржа» (ідентифікаційний код юридичної особи 25158707);

- ТОВ «Українська енергетична біржа» (ідентифікаційний код юридичної особи 37027819);

- ПрАТ «Українська міжбанківська валютна біржа» (ідентифікаційний код юридичної особи 22877057);

Юридичні особи, які станом на 31.12.2022 мали ліцензії на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – клірингової діяльності з визначення зобов'язань:

- ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» (ідентифікаційний код юридичної особи 33718227);

- АТ «Фондова біржа «ПФТС» (ідентифікаційний код юридичної особи 21672206);

- ПрАТ «Українська міжбанківська валютна біржа» (ідентифікаційний код юридичної особи 22877057);

- АТ «Українська біржа» (ідентифікаційний код юридичної особи 361840092);

- ПАТ «Розрахунковий центр з обслуговування договорів на фінансових ринках» (ідентифікаційний код юридичної особи 35917889);

- ТОВ «Українська універсальна біржа» (ідентифікаційний код юридичної особи 25158707);

- ТОВ «Українська енергетична біржа» (ідентифікаційний код юридичної особи 37027819);

- ПАТ «Національний депозитарій України» (ідентифікаційний код юридичної особи 30370711).

Ліцензію на провадження професійної діяльності на ринках капіталу - клірингової діяльності: клірингової діяльності центрального контрагента, станом на 31.12.2022 мало ПАТ «Розрахунковий центр з обслуговування договорів на фінансових ринках».

Загальна кількість професійних учасників ринків капіталу, станом на 31.12.2022, які мали ліцензії на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – депозитарної діяльності депозитарної установи, становила 160 юридичних осіб, з них:

31 – мали ліцензію на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – депозитарної діяльності, а саме діяльності із

зберігання активів інститутів спільного інвестування;

13 – мали ліцензію на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – депозитарної діяльності, а саме діяльності із зберігання активів пенсійних фондів.

У зв'язку з введенням воєнного стану відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» та прийняттям Рішення Комісії від 04.08.2022 № 1056 «Щодо зупинення дії ліцензії на провадження професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках у період дії воєнного стану» (далі - Рішення №1056), Комісією було зупинено 9 юридичним особам дію ліцензій на провадження професійної діяльності на ринках капіталу до дати закінчення дії воєнного стану, на підставі пункту 8 та 9 Рішення №1056. У 2022 році було відновлено дію ліцензій на провадження професійної діяльності на ринках капіталу 2 юридичним особам.

НКЦПФР у 2022 році прийнято 5 рішень щодо внесення змін до реєстру професійних учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків стосовно додаткових послуг, які мають право надавати професійні учасники ринків капіталу в межах професійної діяльності з торгівлі фінансовими інструментами та рішення «Щодо авторизації програмно-технічного комплексу Центрального депозитарію цінних паперів, призначеного для проведення зборів власників облігацій» від 30.05.2022 № 450.

У 2022 році НКЦПФР видано 2 ліцензії на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – клірингової діяльності, а саме:

1 ліцензія на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – клірингової діяльності з визначення зобов'язань;

1 ліцензія на провадження професійної діяльності на ринках капіталу - клірингової діяльності: клірингової діяльності центрального контрагента.

Станом на 31.12.2022 професійну діяльність на ринках капіталу, а саме, діяльність з управління активами інституційних інвесторів (діяльність з управління активами) здійснювали 301 професійний учасник. Протягом 2022 року Комісією видано 2 та анульовано 8 ліцензій на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльності з управління активами).

Станом на 31.12.2022 ліцензії на здійснення діяльності з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю мали 37 управителів. Протягом 2022 року Комісією було анульовано 5 ліцензій на провадження діяльності з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю. Протягом 2022 року Комісією було видано 1 ліцензію на провадження діяльності з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю.

Станом на 31.12.2022 професійну діяльність на ринках капіталу, а саме, діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів здійснювало 20 адміністраторів недержавних пенсійних фондів. Протягом 2022 року Комісією було анульовано 1 ліцензію на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів.

Загальна кількість офіційно зареєстрованих недержавних пенсійних фондів за 2022 рік не зменшилась у порівнянні з 2021 роком та становить 63 недержавних пенсійних фондів (далі – НПФ). За видами НПФ можуть утворюватися як відкриті НПФ, корпоративні НПФ та професійні НПФ.

Кількість відкритих НПФ є найбільшою і на кінець звітної періоду становила 52, що пояснюється більшою доступністю їх до широких верств населення, тоді як учасниками професійних чи корпоративних НПФ можуть бути лише фізичні особи, які пов'язані за родом їх професійної діяльності або перебувають у трудових відносинах з роботодавцями-засновниками або роботодавцями-

платниками. Кількість корпоративних фондів – 5, професійних – 6.

У 2022 році НКЦПФР було анульовано 84 ліцензій на провадження професійної діяльності на ринках капіталу.

Таблиця 2

Кількість анульованих у 2022 році ліцензій за певним видом професійної діяльності на ринках капіталу

Вид професійної діяльності на ринках капіталу	Кількість анульованих ліцензій
Діяльність з торгівлі фінансовими інструментами, а саме брокерська діяльність	14
Діяльність з торгівлі фінансовими інструментами, а саме субброкерська діяльність	14
Діяльність з торгівлі фінансовими інструментами, а саме дилерська діяльність	27
Діяльність з торгівлі фінансовими інструментами, а саме діяльність з управління портфелем фінансових інструментів	2
Діяльність з торгівлі фінансовими інструментами, а саме діяльність з розміщення без надання гарантій	3
Депозитарна діяльність, а саме депозитарна діяльність депозитарної установи	5
Депозитарна діяльність, а саме діяльність із зберігання активів інститутів спільного інвестування	4
Депозитарна діяльність, а саме діяльність із зберігання активів пенсійних фондів	1
Діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльності з управління активами)	8
Діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів	1
Діяльності з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю	5
Усього (одиниць ліцензій):	84

НАГЛЯД ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ПРОФЕСІЙНИХ УЧАСНИКІВ РИНКІВ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ

Протягом 2022 року НКЦПФР здійснювала заходи нагляду зосереджені на мінімізації негативного впливу наслідків військової агресії російської федерації проти України та спрямовані на забезпечення дотримання професійними учасниками ринків капіталу та організованих товарних ринків вимог актів законодавства, зокрема:

- моніторинг адміністративних / звітних даних та інформації, наданих щодо здійснення професійної діяльності учасниками ринків капіталу та організованих товарних ринків (далі – моніторинг адміністративних / звітних даних та інформації);

- комплексний системний аналіз інформаційних масивів даних, сформованих в результаті моніторингу адміністративних/звітних даних та інформації, наданої щодо здійснення професійної діяльності учасниками ринків капіталу та організованих товарних ринків.

Моніторинг адміністративних / звітних даних та інформації здійснювався шляхом формування масивів даних з отриманих від професійних учасників адміністративних/звітних даних та інформації щодо здійснення професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринків.

Внаслідок моніторингу адміністративних/звітних даних та інформації було сформовано інформаційні масиви даних, які використовувались для:

- розкриття наборів відкритих даних НКЦПФР на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних;

- оприлюднення на офіційному вебсайті НКЦПФР;

- надання відповідей на запити державних органів, юридичних та фізичних осіб;

- надання у межах здійснення взаємообміну інформації державним органам відповідно до укладених

Меморандумів, угод, протоколів та порядків;

- здійснення інших заходів нагляду та контролю за діяльністю професійних учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків.

Протягом 2022 року НКЦПФР здійснювала комплексний системний аналіз інформаційних масивів даних, сформованих в результаті моніторингу адміністративних/звітних даних та інформації, наданих щодо здійснення професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринків, з метою формування інформаційно-аналітичних масивів даних щодо:

- стану ринків капіталу та організованих товарних ринків;

- здійснення діяльності певним видом або групою професійних учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків;

- здійснення діяльності певним професійним учасником ринків капіталу та організованих товарних ринків.

Сформовані інформаційно-аналітичні масиви даних використовувались для:

- оприлюднення на офіційному вебсайті НКЦПФР;

- надання державним органам на постійній основі;

- надання відповідей на запити державних органів, юридичних та фізичних осіб;

- здійснення інших заходів нагляду та контролю за діяльністю професійних учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків.

У 2022 році НКЦПФР за результатами здійснених заходів нагляду було прийнято 535 Рішень Комісії, зокрема щодо:

- Надання дозволу на здійснення операцій професійними учасниками ринків капіталу – 488 рішень;

- Зупинення дії ліцензії на провадження професійної діяльності на ринках капіталу - депозитарної діяльності – 23 рішення;

- Зупинення дії ліцензії на провадження професійної діяльності на організованих товарних ринках - 1 рішення;

- Відновлення дії ліцензії на провадження професійної діяльності на

ринках капіталу - депозитарної діяльності – 14 рішень;

- Інші-8 рішень.

НКЦПФР під час здійснення моніторингу та комплексного системного аналізу адміністративних/звітних даних та інформації щодо здійснення професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках, формування інформаційно-аналітичних масивів даних продовжувала здійснювати наглядові заходи з виявлення ознак правопорушень та запобігання порушенням вимог законодавства.

У 2022 році здійснено наглядові заходи щодо професійних учасників ринків капіталу та товарних ринків:

- виявлено ознаки правопорушень та підготовлено 60 анкет відносно:

- депозитарних установ, якими порушено вимоги Рішення Комісії №171 - 25 анкети;
- неподання адміністративних/звітних даних до НКЦПФР – 28 анкет;
- здійснення операцій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності без ліцензії - 4 анкети;
- оприлюднення, подання недостовірної інформації та порушення норм законодавства – 3 анкети;

- направлено 136 листів щодо необхідності подання адміністративних/звітних даних до Комісії.

У 2022 році оновлено перелік сумнівних інвестиційних проєктів та додано 31 інвестиційний проєкт, який відповідає ознакам сумнівності та може нести загрозу втрати коштів громадянами України.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯД У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 18 Закону України від 06 грудня 2019 року № 361-IX «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», державне регулювання і нагляд у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – у сфері фінансового моніторингу) щодо професійних учасників організованих товарних ринків; установ накопичувального пенсійного забезпечення; управителів фондів фінансування будівництва/фондів операцій з нерухомістю; професійних учасників ринків капіталу(крім банків), включаючи Центральний депозитарій цінних паперів, здійснюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

З метою приведення у відповідність нормативно-правових актів Комісії до Закону України від 19.06.2020 № 738-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів», НКЦПФР рішенням № 1254 від 18 жовтня 2022 року були внесені зміни до Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та

нагляд за діяльністю яких здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 11 березня 2021 року № 176, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19 квітня 2021 року за № 532/36154.

Відповідно до Закону України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» та з метою визначення особливостей виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу протягом дії воєнного стану, Комісією були прийняті: рішення № 1067 від 05.08.2022 «Про особливості виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу протягом дії воєнного стану» та рішення № 1191 від 20.09.2022 «Про особливості верифікації юридичних осіб протягом дії воєнного стану».

Крім цього, протягом 2022 року Комісією опрацьовано та погоджено в установленому порядку 5 проєктів нормативно-правових актів у сфері фінансового моніторингу, зокрема 1 проєкт постанови Кабінету Міністрів України та 4 проєкти наказів Міністерства фінансів України.

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України Комісією прийняте Рішення від 05.08.2022 № 1067 «Про особливості виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу протягом дії воєнного стану», згідно якого, зокрема, НКЦПФР зупиняє на період дії воєнного стану проведення виїзних перевірок (планових та позапланових), які передбачені Порядком контролю за дотриманням вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення суб'єктами первинного фінансового моніторингу (далі – СПФМ, суб'єкт), державне регулювання та нагляд за

діяльністю яких здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, затвердженим рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 17.07.2015 № 1038 (далі - Порядок № 1038).

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку на період дії воєнного стану здійснює безвиїзний нагляд у сфері фінансового моніторингу відповідно до Порядку № 1038.

Під час здійснення безвиїзного нагляду у сфері фінансового моніторингу Комісією було направлено запити про надання інформації (копії документів) 8-ми СПФМ.

За результатом розгляду наданих суб'єктами на запити Комісії інформації (копії документів) було виявлено ознаки правопорушень в діяльності 1 СПФМ.

НКЦПФР в рамках проведення чергової (третьої) Національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, провела Секторальну оцінку ризиків використання СПФМ з метою ВК/ФТ, а також в рамках проведення секторальної оцінки ризиків використання СПФМ - здійснення оцінки ризику залучення різних організаційно правових форм господарювання юридичних осіб, які є клієнтами піднаглядних СПФМ, та здійснення оцінки ризиків ФРЗМЗ на рівні піднаглядних СПФМ, за період 2019-2021 роки.

Аналіз та оцінка зазначених ризиків здійснені за результатом проведеного аналізу сектору ринків капіталу та організованих товарних ринків, з урахуванням проведеного опитування 254 професійних учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків, більшість з яких мають досвід роботи від 8 і більше років у сфері фінансового моніторингу.

За результатами проведеної оцінки ринків капіталу та організованих товарних ринків щодо рівня ризику легалізації

(відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму виявлено:

- ризик використання ринків капіталу та організованих товарних ринків для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, який оцінено як середній;

- ризик використання ринків капіталу та організованих товарних ринків з метою фінансування тероризму, який оцінено як середній.

НКЦПФР як суб'єкт державного фінансового моніторингу на постійній основі взаємодіє з Держфінмоніторингом, зокрема, щодо:

- виконання Плану дій щодо удосконалення національної системи фінансового моніторингу за результатами 5-го раунду оцінки України Комітетом експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму MONEYVAL;

- опрацювання запитальника щодо оцінки суттєвості юрисдикції з точки зору її макроекономічних показників, підготовленого Секретаріатом MONEYVAL з метою розробки єдиного підходу до оцінки суттєвості країн і юрисдикцій MONEYVAL;

- виконання Плану заходів з реалізації Основних напрямів розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в Україні на період до 2023 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.05.2021 № 435-р;

- опрацювання запитальника в рамках проведення типологічного дослідження у сфері фінансового моніторингу;

- надання інформації за показниками комплексної адміністративної звітності у сфері запобігання та протидії за 2019 – 2021 роки;

- надання інформації про виявлені порушення законодавства у сфері фінансового моніторингу СПФМ та заходи,

вжиті до СПФМ та/або їх посадових осіб за вчинені порушення законодавства у цій сфері;

- надання узагальненої інформації про дотримання СПФМ, щодо яких Комісія здійснює функції державного регулювання і нагляду, вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, у тому числі про виявлені порушення та заходи, вжиті до СПФМ та/або їх посадових осіб з метою їх усунення та/або недопущення у подальшій діяльності;

- надання інформації про припинення діяльності СПФМ, щодо яких Комісія здійснює функції державного регулювання і нагляду, для зняття їх з обліку.

Окрім цього, Комісія регулярно бере участь у засіданнях Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

З метою усунення та запобігання причин та умов, що сприяють використанню фондового ринку (ринку цінних паперів) для легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню

розповсюдження зброї масового знищення та з метою виявлення схем відмивання коштів, боротьбою з ухиленням від сплати податків та фіктивним підприємництвом або іншими протиправними діями протягом 2022 року продовжувалась робота в системі відстеження та запобігання використанню цінних паперів як засобу для відмивання (легалізації) злочинних доходів.

За наслідками проведеного аналізу діяльності СПФМ протягом 2022 року Комісією була направлена до Державної служби фінансового моніторингу України інформація про підозрілі фінансові операції, проведені на ринках капіталу та організованих товарних ринках, на загальну суму понад 846 млн грн за участю 4 професійних учасників ринків капіталу.

Рішенням НКЦПФР № 1253 від 18.10.2022 затверджені Рекомендації суб'єктам первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, щодо застосування ризикорієнтованого підходу, зокрема, щодо врахування ризиків, що виникли в результаті збройної агресії проти України.

КОНТРОЛЬ ЗА ПРОФЕСІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ

У 2022 році НКЦПФР розглянуто 78 звернень, найбільша кількість яких стосувались діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, зокрема, щодо здійснення інвестиційними фірмами операцій з цінними паперами та інформації про діяльність інвестиційних фірм (проведені перевірки, результати цих перевірок).

Типовими питаннями звернень фізичних і юридичних осіб у 2022 році були:

- дотримання інвестиційними фірмами вимог законодавства на ринках капіталу при здійсненні операцій з цінними паперами (в тому числі, при реалізації сертифікатів фонду тощо);

- дотримання товарними біржами вимог законодавства на організованих товарних ринках при проведенні торгів (в тому числі при здійсненні біржових операцій);

- стосовно діяльності товарних бірж без ліцензії на здійснення діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках (в тому числі, проведення перевірок товарних бірж).

Відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» та Постанови Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 №303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану», Комісія на період дії воєнного стану не проводила планові та позапланові перевірки професійних учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків.

У 2022 році НКЦПФР здійснювались заходи контролю щодо професійної діяльності на ринках капіталу – інвестиційних фірм, їх СРО та фондових бірж, зокрема, з 19.01.2022 року по 08.02.2022 проведено виїзну позапланову перевірку інвестиційної фірми за зверненням фізичної особи, за результатами якої, порушень не виявлено.

У 2022 році НКЦПФР опрацьовано 203 звернення щодо діяльності

депозитарних установ становила найбільша кількість яких стосувалась порушень щодо не виплати та/або не своєчасної виплати дивідендів за належними акціонерам цінними паперами, а також не дотримання депозитарною установою законодавчих та нормативно-правових актів під час здійснення депозитарної діяльності депозитарною установою.

На виконання Указів президента та рішення Комісії від 13.10.2015 року №1707 «Щодо порядку виконання учасниками ринків капіталу рішень Ради національної безпеки і оборони України про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», професійними учасниками ринків капіталу здійснювався моніторинг наявності серед клієнтів/депонентів/власників цінних паперів, фізичних та юридичних осіб зазначених у санкційному списку, щодо яких застосовуються відповідні обмежувальні заходи, за результатом якого було підготовлено 128 листів з інформацією.

У 2022 році було здійснено розгляд 67 звернень від фізичних та юридичних осіб щодо діяльності компаній з управління активами, адміністраторів недержавних пенсійних фондів та управителів фондів фінансування будівництва.

Типові питання, які порушувалися у зверненнях, щодо:

- управителів ФФБ:
 - порушення строків будівництва об'єктів будівництва;
 - невиконання управителями умов договорів про участь у ФФБ;
- інститутів спільного інвестування:
 - дотримання вимог законодавства КУА при фінансуванні об'єктів будівництва;
- адміністраторів недержавних пенсійних фондів:
 - розрахунок сум пенсійних виплат.

У період з 01.01.2022 по 24.02.2022 НКЦПФР проведено 1 позапланову перевірку професійного учасника ринків капіталу. Також, у цей період НКЦПФР було розпочато 3 планові та 1 позапланову перевірки, які у зв'язку із введенням воєнного стану в Україні не були завершені.

КОНСОЛІДОВАНИЙ НАГЛЯД НА ФОНДОВОМУ РИНКУ

Відповідно до частини другої статті 16¹ Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» Комісія здійснює нагляд на консолідованій основі за небанківськими фінансовими групами, переважна діяльність у яких здійснюється фінансовими установами, нагляд за якими здійснює Комісія (далі – небанківська фінансова група).

Порядок виявлення небанківських фінансових груп, визнання Комісією небанківських фінансових груп, погодження Комісією відповідальної особи небанківської фінансової групи, припинення визнання небанківської фінансової групи, а також вимоги щодо регулювання діяльності небанківських фінансових груп, мінімізації ризиків діяльності як окремих їх учасників, так і ризиків самих груп, порядку отримання консолідованої звітності таких груп, встановлено Положенням про консолідований нагляд за діяльністю небанківських фінансових груп, переважна діяльність у яких здійснюється фінансовими установами, нагляд за якими здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, затвердженим рішенням Комісії від 26.03.2013 № 431 та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16.04.2013 за № 618/23150.

Порядок подання відповідальною особою небанківської фінансової групи інформації до Комісії про існування,

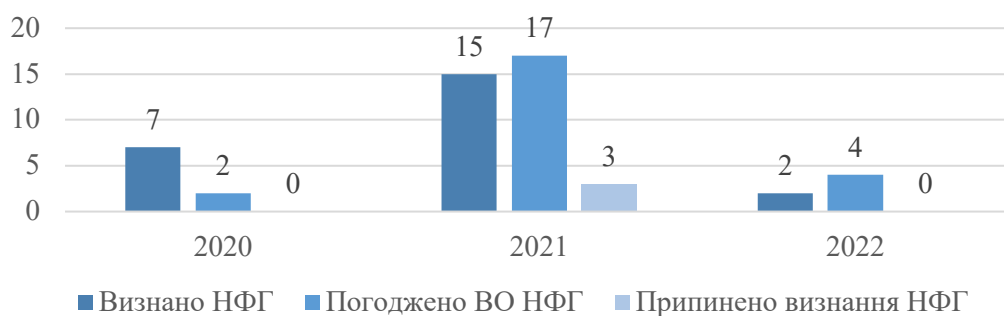
структуру власності та про зміни щодо структури власності та видів діяльності учасників небанківської фінансової групи визначений рішенням Комісії від 26.04.2012 № 583 «Про порядок подання відповідальною особою небанківської фінансової групи інформації до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про існування, структуру власності небанківської фінансової групи та про зміни щодо структури власності та видів діяльності учасників небанківської фінансової групи», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 17.05.2013 за № 789/21102.

Протягом 2022 року Комісією визнано 2 небанківські фінансові групи.

За результатами розгляду документів, поданих небанківськими фінансовими групами до Комісії для погодження відповідальної особи небанківської фінансової групи, Комісією у 2022 році погоджено 4 відповідальні особи небанківських фінансових груп.

Протягом 2022 року в одній небанківській фінансовій групі було послідовно погоджено дві відповідальні особи. Нову відповідальну особу було погоджено у зв'язку з анулюванням ліцензії на провадження професійної діяльності на ринках капіталу попередній відповідальній особі в цій групі.

Станом на 31.12.2022 існує 23 небанківські фінансові групи, визнані рішенням Комісії, із них 22 мають погоджених рішенням Комісії відповідальних осіб небанківських фінансових груп.

Діаграма 2. Динаміка визнання небанківських фінансових груп та погодження відповідальних осіб небанківських фінансових груп Комісією у 2020-2022 роках

Скорочення:

НФГ - небанківська фінансова група

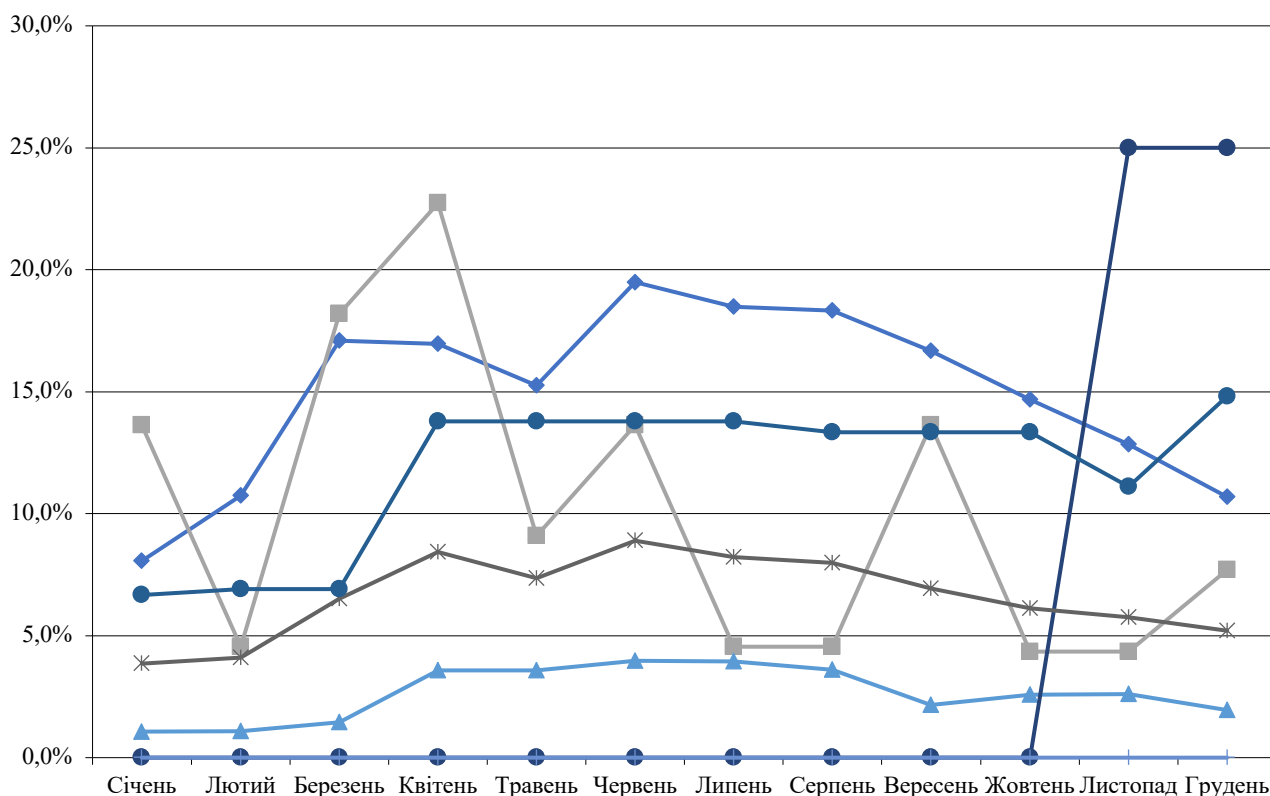
ВО НФГ - відповідальна особа небанківської фінансової групи

ПРУДЕНЦІЙНИЙ НАГЛЯД НА РИНКАХ КАПІТАЛУ

Протягом 2022 року при здійсненні пруденційного нагляду проводився аналіз дотримання нормативних значень пруденційних нормативів Центральним депозитарієм цінних паперів та професійними учасниками ринків капіталу, а саме: інвестиційними фірмами, депозитарними установами, особами, які провадять клірингову діяльність, компаніями з управління активами, операторами організованих ринків капіталу

та професійними учасниками, які провадять діяльність з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю та діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів.

Результати проведеного аналізу свідчать, що протягом 2022 року частка професійних учасників ринків капіталу (від загальної кількості всіх професійних учасників, які подали адміністративні дані), які не дотримуються вимог, встановлених до значень пруденційних нормативів, суттєво збільшувалася починаючи з березня до серпня 2022 року включно. (Діаграма 3).

Діаграма 3. Частка професійних учасників ринків капіталу, що мали відхилення пруденційних нормативів від встановлених вимог протягом 2022 року, %

В процесі нагляду за діяльністю компаній з управління активами здійснювався аналіз дотримання ними пруденційних нормативів, а саме розміру власних коштів, нормативу достатності власних коштів, коефіцієнта фінансової стійкості та коефіцієнта покриття

операційного ризику. Починаючи з квітня 2022 року по серпень 2022 року спостерігалось значне коливання кількості та частки компаній з управління активами, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень. (Діаграма 4).

Діаграма 4. Динаміка кількості та частки компаній з управління активами, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень протягом 2022 року

При здійсненні пруденційного нагляду за депозитарними установами, що провадять на ринках капіталу виключно депозитарну діяльність, проводився аналіз дотримання ними таких пруденційних нормативів, як розмір власних коштів, норматив достатності власних коштів та

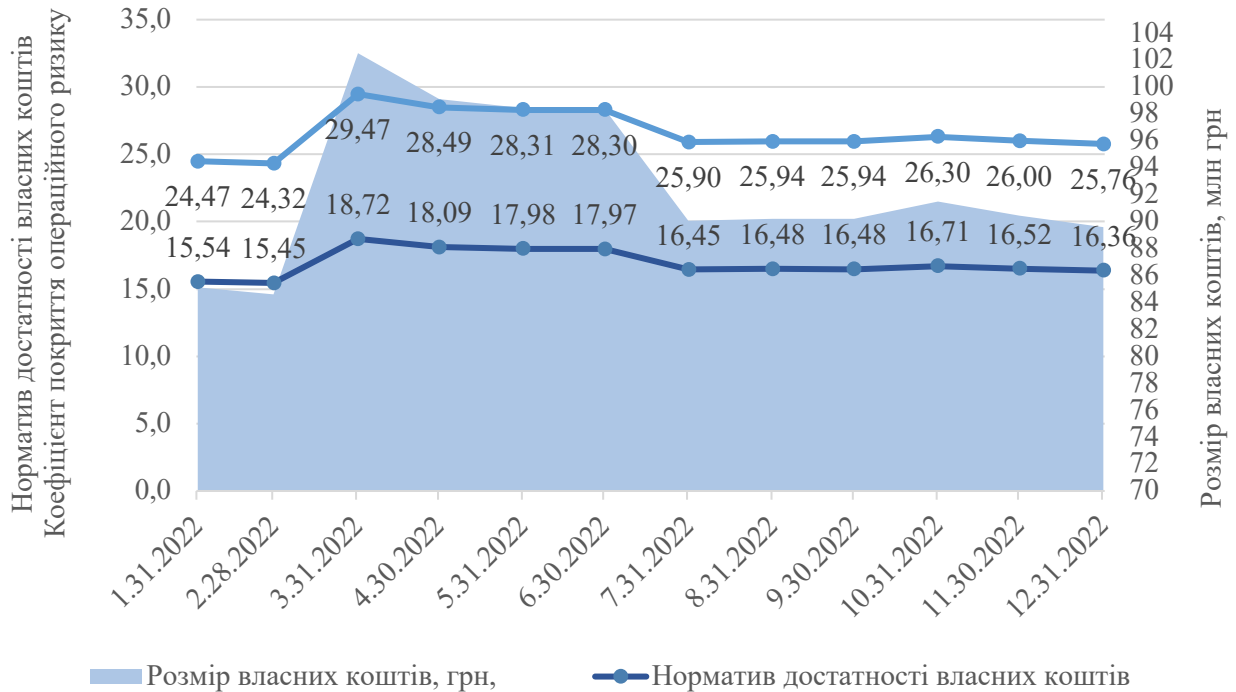
коефіцієнт покриття операційного ризику. Починаючи з березня 2022 року по квітень 2022 року спостерігалось коливання кількості та частки депозитарних установ, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень. (Діаграма 5).

Діаграма 5. Динаміка кількості та частки депозитарних установ, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень протягом 2022 року

Значення нормативу достатності власних коштів та коефіцієнта покриття операційного ризику Центрального депозитарію цінних паперів – ПАТ «Національний депозитарій України» (далі

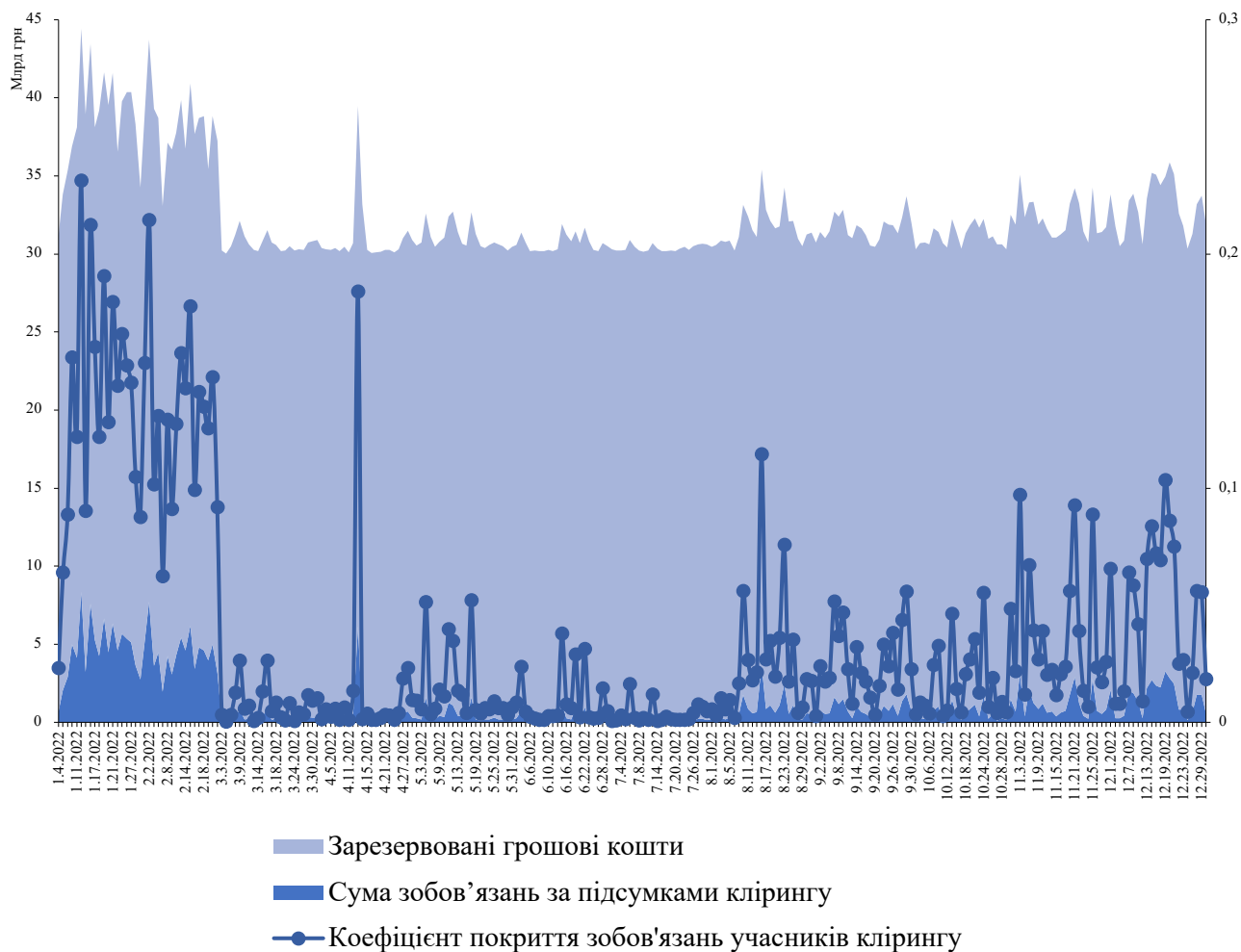
– ПАТ «НДУ»), протягом звітного року відповідали встановленим вимогами та значно перевищували відповідні нормативні значення (Діаграма 6).

Діаграма 6. Динаміка значень пруденційних нормативів ПАТ «НДУ» протягом 2022 року

Значення коефіцієнта покриття зобов'язань учасників клірингу особи, яка провадить клірингову діяльність – Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках (далі – ПАТ

«Розрахунковий центр»), протягом 2022 року не перевищувало встановленого максимального значення (Діаграма 7).

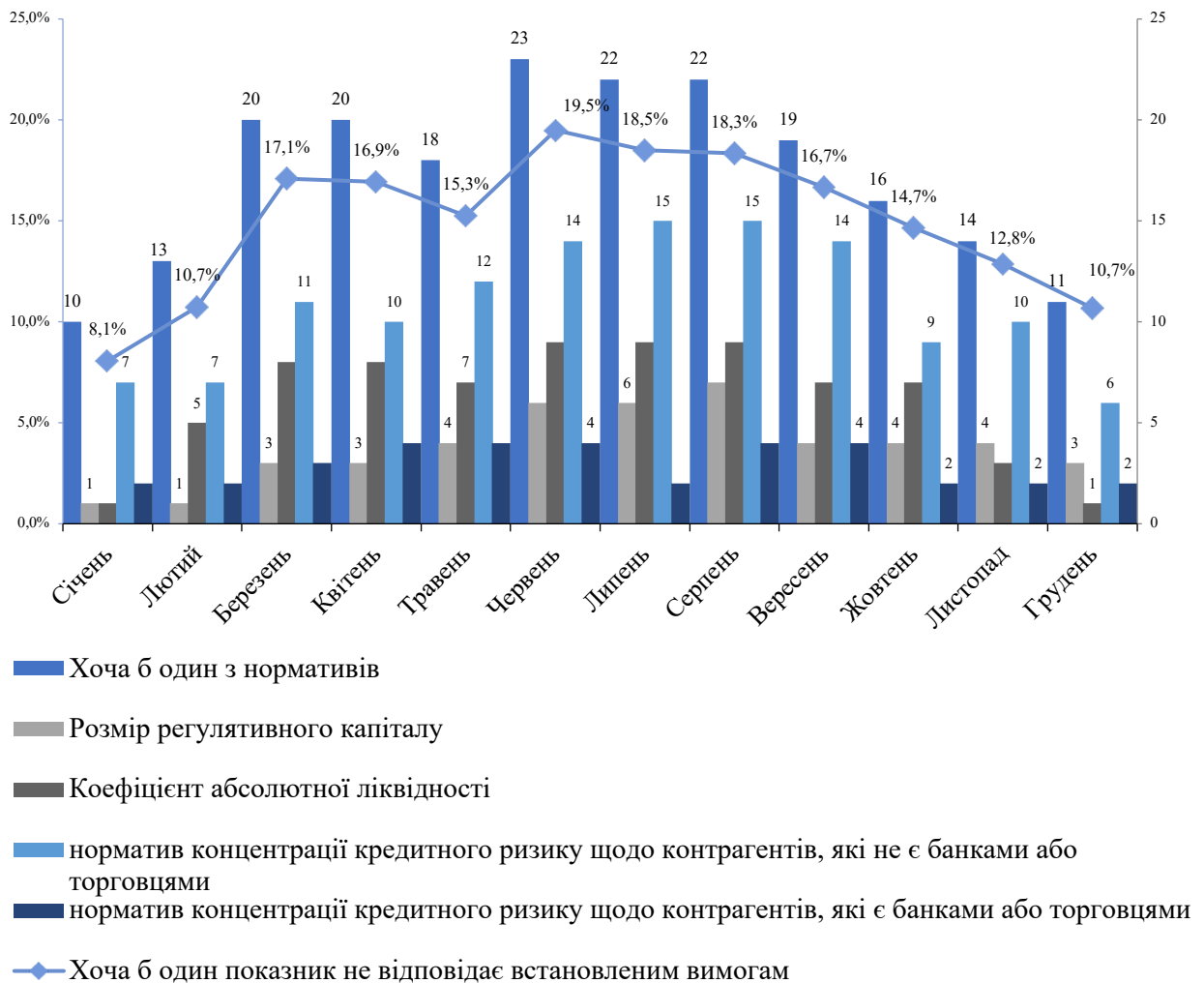

Діаграма 7. Динаміка значень пруденційних нормативів ПАТ «Розрахунковий центр» протягом 2022 року

Пруденційний нагляд за особами, що здійснюють діяльність з торгівлі фінансовими інструментами протягом 2022 року здійснювався шляхом аналізу дотримання інвестиційними фірмами пруденційних нормативів, а саме розміру регулятивного капіталу, нормативів адекватності регулятивного капіталу та капіталу першого рівня, коефіцієнта абсолютної ліквідності, коефіцієнта фінансового левериджу, нормативу концентрації кредитного ризику. При цьому

до переліку показників, відхилення яких протягом звітного року виникали найчастіше належить норматив концентрації кредитного ризику.

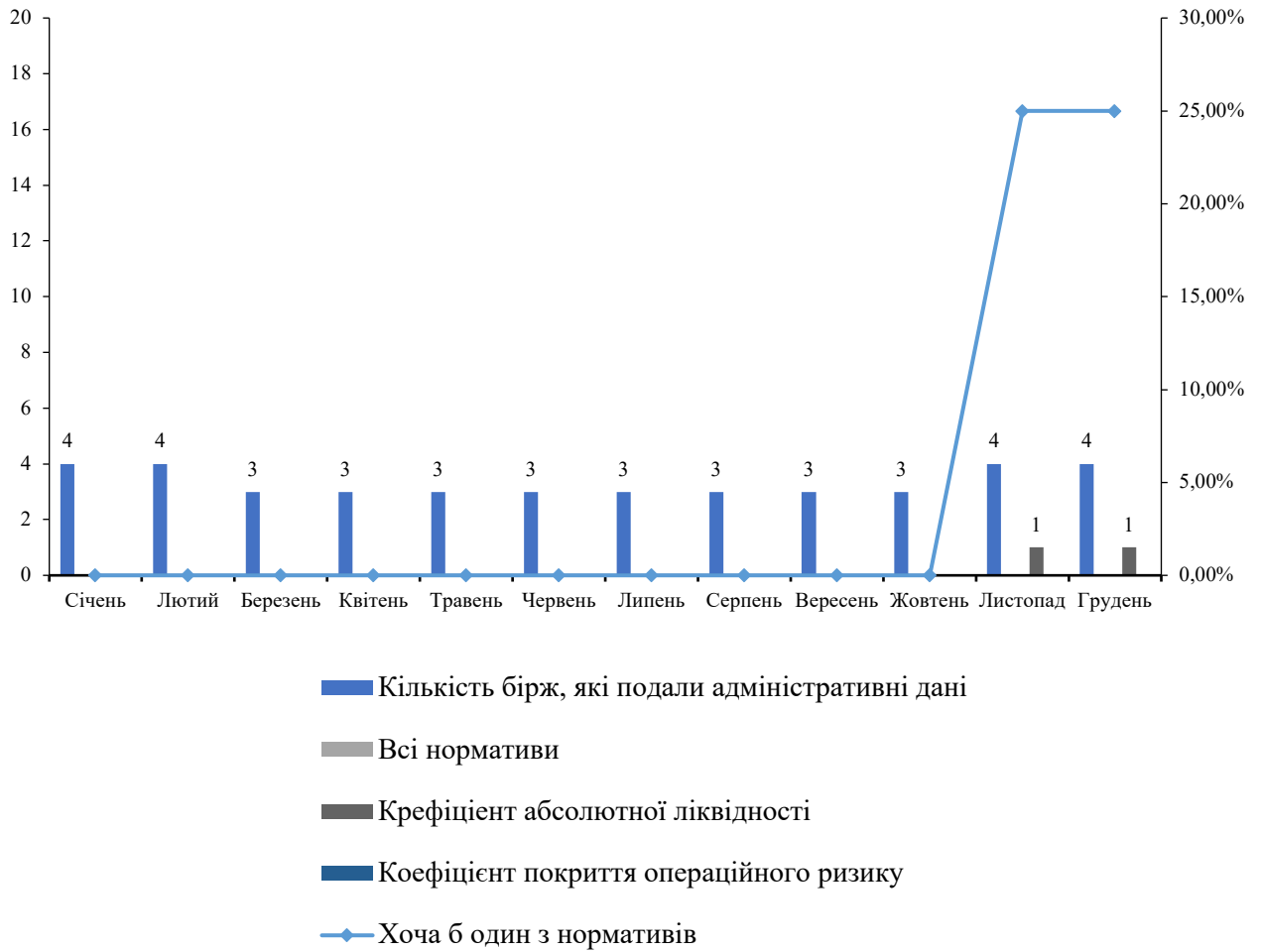
Протягом 2022 року частка інвестиційних фірм, які мали порушення хоча б одного з пруденційних нормативів, коливалася в межах від 8,1 % до 19,5 %, демонструючи при цьому тенденцію до значного збільшення в період з березня 2022 року по серпень 2022 року. (Діаграма 8).

Діаграма 8. Динаміка кількості та частки інвестиційних фірм, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень протягом 2022 року

Оператори організованих ринків капіталу протягом періоду з січня по жовтень 2022 року відповідали встановленим до них вимогам пруденційних нормативів в частині дотримання вимог до нормативу достатності власних коштів та коефіцієнта покриття операційного ризику, а також для вимірювання та оцінки ризиків операторів організованих ринків капіталу,

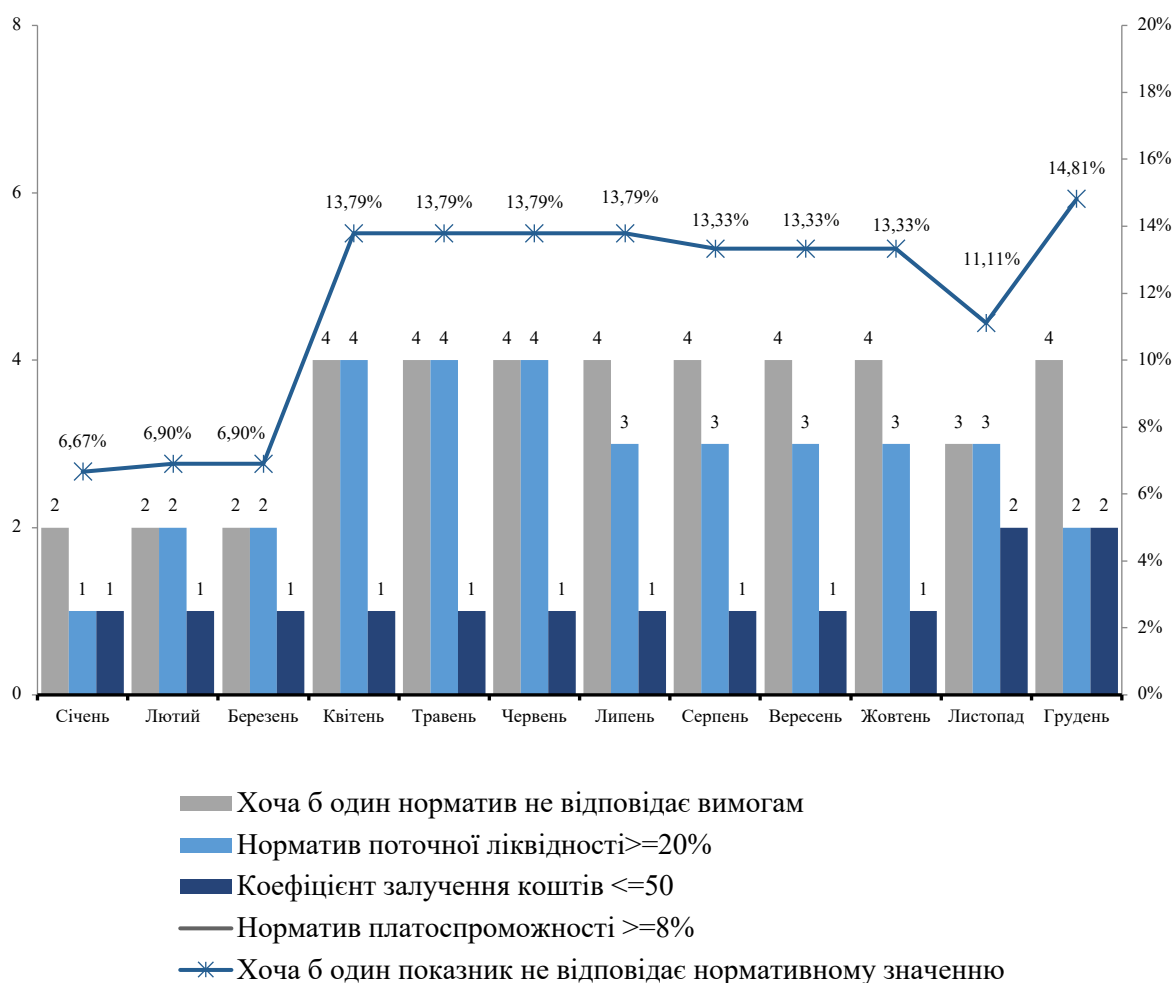
що здійснюють кліринг та розрахунки за договорами щодо фінансових інструментів (крім цінних паперів), які укладаються оператором - коефіцієнт абсолютної ліквідності та коефіцієнт покриття зобов'язань учасників клірингу. Порушення пруденційних нормативів, а саме коефіцієнту абсолютної ліквідності зафіксовано у листопаді та грудні 2022 року.

Діаграма 9. Динаміка кількості та частки операторів організованих ринків капіталу, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень протягом 2022 року

Протягом 2022 року НКЦПФР здійснювала пруденційний нагляд за професійними учасниками ринків капіталу, які провадять діяльність з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю. Протягом 2022 року частка

управителів, які мали порушення хоча б одного з пруденційних нормативів, коливалася в межах від 6,67 % до 14,81 %, демонструючи при цьому тенденцію до значного збільшення в період починаючи з квітня 2022 року. (Діаграма 9).

Діаграма 10. Динаміка кількості та частки професійних учасників ринків капіталу, які провадять діяльність з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень протягом 2022 року

Адміністратори недержавних пенсійних фондів протягом 2022 року відповідали встановленим до них вимогам пруденційних нормативів в частині дотримання нормативу достатності власних коштів та коефіцієнта покриття операційного ризику.

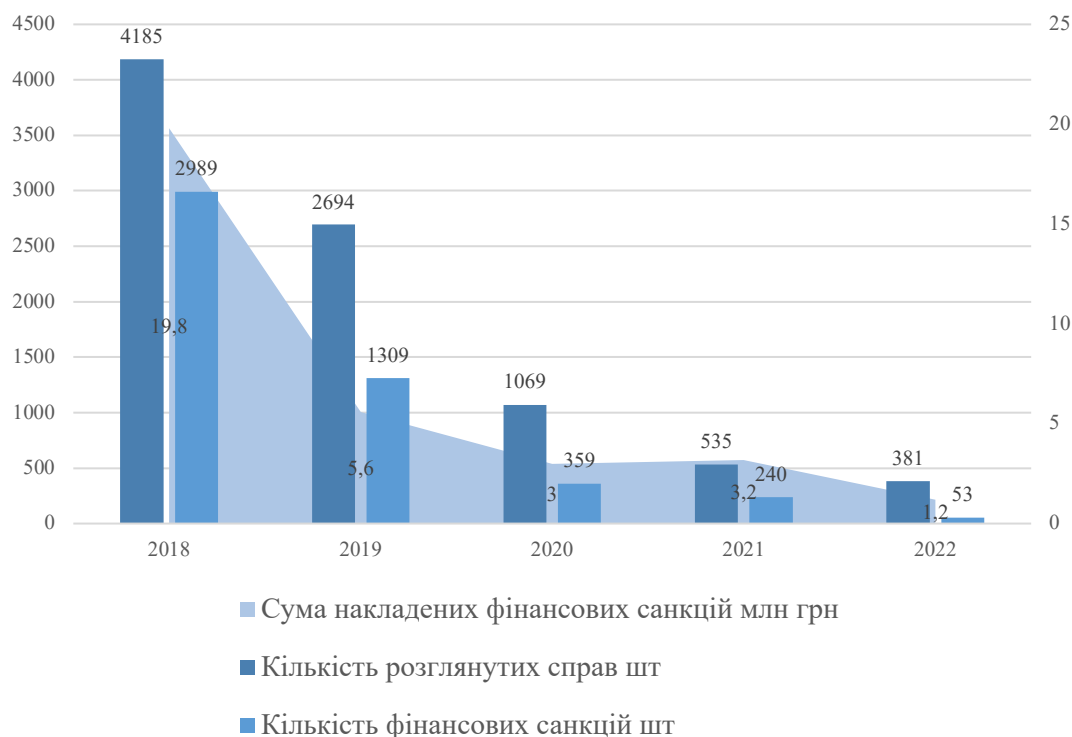
ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ НА РИНКАХ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКАХ

Одним із важливих напрямків роботи НКЦПФР є створення сприятливих умов для правового функціонування ринків капіталу та організованих товарних ринків. Зокрема, це запобігання правопорушенням на ринках капіталу та організованих товарних ринках, а в разі їх виявлення – спрямування зусиль на оперативне та всебічне розслідування і вживання заходів для їх недопущення надалі.

Протягом 2022 року у зв'язку з введенням воєнного стану, з метою

мінімізації негативного впливу наслідків військової агресії російської федерації проти України та сприянням стабільності ринків капіталу НКЦПФР було прийнято низку рішень для забезпечення роботи ринку капіталу у воєнний час, що значною мірою вплинули на правозастосування на ринках капіталу та організованих товарних ринках.

Уповноважені особи НКЦПФР, протягом 2022 року, розглянули 381 справу про правопорушення на ринках капіталу та організованих товарних ринках, за результатами яких було накладено 53 фінансові санкції на суму 1,20 млн грн, з яких сплачено 20 фінансових санкцій на суму 0,17 млн грн. та несплачено 33 фінансові санкції на суму 1,03 млн грн.

Діаграма 11. Кількість розглянутих справ про правопорушення на ринках капіталу та організованих товарних ринках / ринку цінних паперів

Зменшення кількості порушених справ у порівнянні з 2021 роком, пов'язане, зокрема, з прийняттям рішення НКЦПФР № 139 від 02.03.2022, яким зупинено процесуальні дії щодо підписання актів про правопорушення та розгляду справ про порушення вимог законодавства на час дії воєнного стану.

Разом з цим, рішенням НКЦПФР № 328 від 04.05.2022, надано можливість

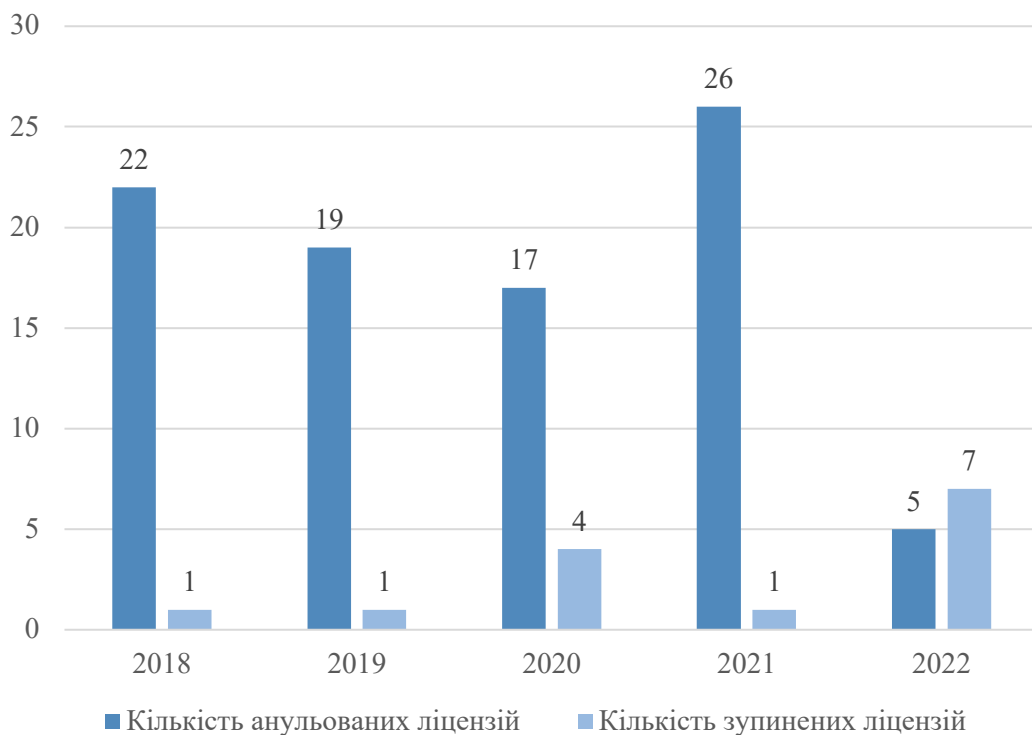
протягом дії воєнного стану порушувати справи у випадку наявності підстав вважати, що суб'єктом який здійснює професійну діяльність на ринках капіталу та/або організованих товарних ринках допущено порушення чинного законодавства України, яке може мати негативний вплив на функціонування ринків капіталу та організованих товарних ринків.

До учасників, місцезнаходженням

яких є населені пункти територіальних громад, включені до переліку територіальних громад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), що формується у порядку, встановленому КМУ, на період перебування територіальної громади у такому переліку та протягом трьох місяців після її виключення з цього переліку, не застосовуються передбачені законом заходи впливу за неподання чи несвоєчасне

подання звітності, іншої інформації та/або документів (абз. 6 п.7 Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни»), що також вплинуло на кількість застосованих санкцій.

У 2022 році за результатом розгляду справ анульовано дію 5 ліцензій на здійснення професійної діяльності на ринках капіталу, зупинено дію 7 ліцензій.

Діаграма 12. Кількість анульованих та зупинених ліцензій за правопорушення на ринку цінних паперів (ринках капіталу)

Збільшення кількості зупинених ліцензій, як санкції за правопорушення на ринках капіталу та організованих товарних ринках, пов'язане з прийняттям рішення НКЦПФР № 982 від 21.10.2021 «Про затвердження Порядку видачі, зупинення дії та анулювання ліцензії на провадження професійної діяльності на ринках капіталу»,

відповідно до якого змінені підстави зупинення ліцензії.

Протягом 2022 року уповноваженими особами НКЦПФР було винесено 25 попереджень та 96 розпоряджень про усунення порушень законодавства на ринках капіталу та організованих товарних ринках (Діаграма 12).

Діаграма 13. Кількість винесених попереджень та розпоряджень про усунення порушень законодавства на ринках капіталу та організованих товарних ринках

Найбільш типовими правопорушеннями на ринках капіталу та організованих товарних ринках залишились: неподання, подання не в повному обсязі інформації, та/або подання недостовірної інформації; нерозміщення, розміщення не в повному обсязі інформації та/або розміщення недостовірної інформації; недотримання пруденційних показників.

Протягом 2022 року представники Комісії взяли участь у 221 засіданні судів різних інстанцій.

У справах, в яких Комісія є стороною у справі, судами було винесено 60 рішень, з них: 40 на користь Комісії, 20 не на користь Комісії. Зазначене свідчить про продовження позитивної динаміки.

Судами різних юрисдикцій у 2022 році було відкрито 44 судових провадження, учасником яких є НКЦПФР.

Протягом 2022 року НКЦПФР було подано 94 виконавчих листи до органів ДВС, на загальну суму 3,36 млн грн.

Комісія в якості третьої особи бере активну участь в усіх судових провадженнях та активно виступає на захисті державних інтересів.

Завдяки активній та професійній участі представників Комісії в судових засіданнях, наданню високопрофесійних консультацій та роз'яснень на вимоги і прохання суддів окремих положень та нормативно-правових актів Комісії, продовжує зростати

позитивний імідж НКЦПФР серед представників судових органів України.

В рамках системної протидії маніпулюванню цінами на фондовому ринку, у 2022 році було проаналізовано близько 13 000 операцій з 35 випусками цінних паперів.

В рамках проведення заходів щодо протидії маніпулюванню в 2022 році було опрацьовано 66 повідомлень щодо можливих ознак маніпулювання та довідок за результатами перевірки від фондових бірж.

У зв'язку із введення в Україні воєнного стану Указом Президента України від 24.02.2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», внесенням змін до частини другої статті 7 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення стабільності системи гарантування вкладів фізичних осіб», було розроблено наступні нормативно-правові акти:

- рішення Комісії від 02.03.2022 № 139 «Про зупинення процесуальних дій щодо розгляду справ про порушення вимог законодавства» (втратило чинність на підставі рішення Комісії 04.05.2022 № 328);

- рішення Комісії від 06.06.2022 р. № 530 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 24.03.2022 №198

«Щодо продовження терміну дії розпоряджень про усунення порушень законодавства на ринках капіталу та організованих товарних ринках/вимог стосовно усунення порушень законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»;

- рішення Комісії від 24.03.2022 р. № 198 «Щодо продовження терміну дії розпоряджень про усунення порушень

законодавства на ринках капіталу та організованих товарних ринках)/вимог стосовно усунення порушень законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»;

- рішення Комісії від 04.05.2022 № 328 «Щодо особливостей процесуальних дій щодо розгляду справ про порушення вимог законодавства в умовах воєнного стану».

ОБ'ЄДНАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УЧАСНИКІВ РИНКІВ КАПІТАЛУ (ОПУ) ТА САМОРЕГУЛІВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ УЧАСНИКІВ РИНКІВ КАПІТАЛУ (СРО)

Законом України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», визначено, що регулювання ринків капіталу здійснюють держава та саморегулівні організації.

Державне регулювання ринків капіталу здійснюють Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, а також інші державні органи у межах повноважень, визначених законом.

Саморегулівна організація професійних учасників ринків капіталу - це об'єднання професійних учасників ринків капіталу, що відповідає вимогам, встановленим Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Об'єднання професійних учасників ринків капіталу (у тому числі об'єднання, що набуло статусу СРО) має повноваження щодо:

- 1) впровадження норм професійної етики у практичній діяльності учасників об'єднання;
- 2) розроблення та затвердження методичних рекомендацій щодо провадження відповідного виду професійної діяльності на ринках капіталу;
- 3) впровадження ефективних механізмів розв'язання спорів, пов'язаних з професійною діяльністю учасників об'єднання;
- 4) здійснення моніторингу дотримання статуту та внутрішніх документів об'єднання його учасниками.

СРО, додатково має повноваження щодо:

- 1) розроблення та затвердження обов'язкових для виконання членами СРО правил (стандартів) провадження відповідного виду професійної діяльності на ринках капіталу, крім правил (стандартів), що прямо встановлені законом;
- 2) розроблення заходів, спрямованих на запобігання порушенню членами СРО норм законодавства та внутрішніх

документів СРО, у тому числі у разі припинення ними професійної діяльності;

3) застосування заходів дисциплінарного впливу до членів СРО у разі виявлення порушень статуту чи внутрішніх документів СРО.

Станом на 31.12.2022 в Україні здійснювали діяльність такі саморегулівні організації та об'єднання професійних учасників ринків капіталу:

- Професійна асоціація учасників ринків капіталу та деривативів (за видом професійної діяльності – депозитарна діяльність, діяльність з торгівлі фінансовими інструментами);
- Українська асоціація інвестиційного бізнесу (за видами професійної діяльності – діяльність з управління активами інституційних інвесторів, діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів);
- Асоціація з управління фінансами та інвестиціями (за видом професійної діяльності – діяльність з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю).

У липні 2022 року рішенням Комісії Асоціації «Українські фондові торговці» були скасовані Свідоцтва саморегулівної організації професійних учасників фондового ринку за видами професійної діяльності – діяльності з торгівлі фінансовими інструментами та депозитарної діяльності та було анульовано реєстрацію об'єднання професійних учасників фондового ринку та скасовані свідоцтва про реєстрацію об'єднання професійних учасників фондового ринку за видами професійної діяльності – діяльність з торгівлі фінансовими інструментами, депозитарна діяльність.

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ПИТАНЬ РИНКІВ КАПІТАЛУ ТА ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ

Комісія координує роботу з підготовки фахівців із питань ринків капіталу та організованих товарних ринків, встановлює кваліфікаційні вимоги до осіб, які вчиняють дії, пов'язані з безпосереднім провадженням професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках, встановлює порядок та проводить сертифікацію фізичних осіб (крім пов'язаних агентів) шляхом видачі сертифікатів на право вчинення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках, їх дублікатів, а також анулювання таких сертифікатів.

Комісія видає сертифікати на право вчинення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках за такими видами діяльності:

- 1) торгівля фінансовими інструментами;
- 2) депозитарна діяльність;
- 3) управління активами інституційних інвесторів (управління активами);
- 4) організація торгівлі фінансовими інструментами;
- 5) клірингова діяльність;
- 6) управління активами інституційних інвесторів (діяльність з управління іпотечним покриттям);

7) організація торгівлі продукцією на товарних біржах;

8) адміністрування недержавних пенсійних фондів;

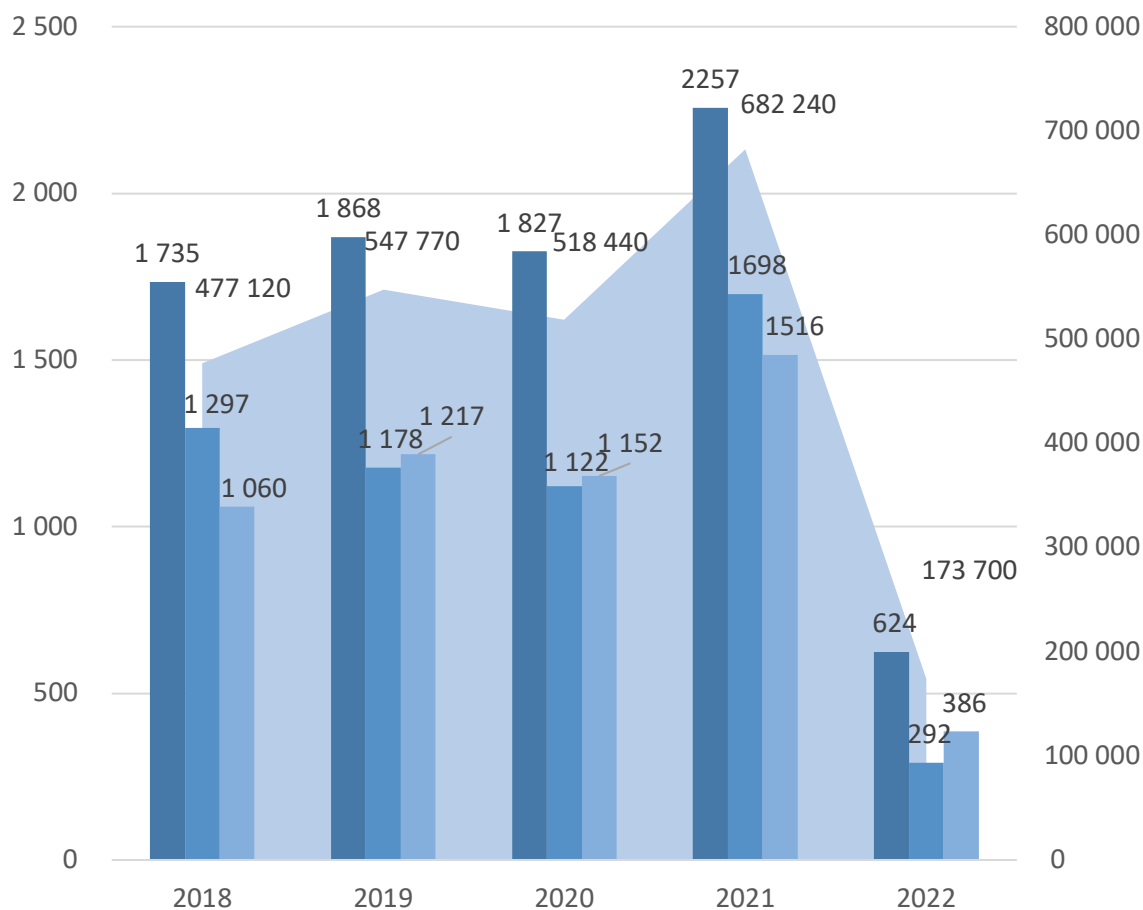
9) управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю.

Згідно з даними, що надійшли до Комісії від навчальних закладів за період з 01.01.2012 по 31.12.2022 навчання з питань ринків капіталу та організованих товарних ринків пройшли 24464 особи, з них у 2022 році – 624 особи.

За період з 01.01.2012 по 31.12.2022 атестацію пройшли 16333 особи, з них у 2022 році – 292 особи.

За період з 01.01.2012 по 31.12.2022 Комісією було видано 15785 сертифікатів на право вчинення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках, у тому числі, в 2022 році – 386 сертифікатів.

До бюджету України за надання адміністративних послуг щодо видачі сертифіката (дубліката) на право вчинення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках, за період з 01.01.2012 по 31.12.2022 надійшло 7,16 млн грн, у тому числі в 2022 році – 0,17 млн грн. (Діаграма).

- Сума коштів за надання адміністративних послуг щодо видачі сертифіката (дубліката) грн
- Кількість осіб, які пройшли навчання з питань ринків капіталу та організованих товарних ринків
- Кількість осіб які пройшли атестацію
- Кількість виданих сертифікатів

Діаграма 14. Показники підготовки фахівців з питань ринків капіталу та організованих товарних ринків

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ТА АУДИТ РИНКІВ КАПІТАЛУ

Протягом 2022 року Комісія здійснила аналіз аудованої фінансової звітності близько 230 учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків (далі – Компанії). У порівнянні з 2021 роком кількість опрацьованої фінансової звітності суттєво зменшилась у зв'язку з тим, що протягом декількох місяців після 24 лютого Комісія не отримувала від Компаній документів, у тому числі аудованої фінансової звітності, для надання адміністративних послуг – отримання ліцензії, здійснення емісії тощо. Крім того, змінами до законодавства Компаніям було дозволено не оприлюднювати аудовану річну фінансову звітність за 2021 рік.

Необхідно відзначити, що військова агресія російської федерації проти України та введення в Україні воєнного стану значно вплинули на складання фінансової звітності Компаній. У зв'язку із зазначеними подіями Компаніям довелося включати до своєї фінансової звітності додаткові розкриття, зокрема, про:

- фактичний і очікуваний вплив вторгнення російської федерації в Україну на фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки Компанії;

- основні ризики та невизначеності, що спровоковані цим вторгненням.

Однією з ключових оцінок, яку повинен робити управлінський персонал суб'єкта господарювання при складанні фінансової звітності, є оцінка здатності компанії продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

У 2022 році такі оцінки набули особливого значення, оскільки внаслідок ведення бойових дій існують ризики суттєвої невизначеності щодо можливості компаній продовжувати свою діяльність на безперервній основі. З огляду на непередбачуваність тривалості і масштабів війни, її фактичний вплив на вартість активів, фінансовий стан і грошові потоки Компаній є невизначеними.

У зв'язку з наведеним, при здійсненні аналізу аудованої фінансової звітності Комісія приділяла значну увагу питанням розкриття інформації щодо можливості

Компаній продовжувати діяльність на безперервній основі, а також висвітленню такої інформації у звітах суб'єктів аудиторської діяльності.

Окрім зазначеного, ключовими точками фінансової звітності, в яких вплив війни відчувався найбільше, були:

- розкриття операційного середовища;
- судження, оцінки, припущення та невизначеності;

- припинена діяльність;
- зменшення корисності активів (фінансових і нефінансових);

- резерви очікуваних кредитних збитків (зміни у вихідних даних та оцінках);

- справедлива вартість;
- ризики, управління ними та їх чутливість тощо.

Крім того, Комісія перевіряла факти проведення Компаніями протягом звітного періоду господарських операцій з підприємствами, які є резидентами країни-агресора та країн, які входять до воєнних та/або воєнно-політичних блоків з країною-агресором, наявності інвестицій в бізнес, який розташований на території країни-агресора, наявності у структурі власності юридичних та фізичних осіб, які є резидентами наведених країн.

При проведенні аналізу фінансової звітності Компаній Комісією також проводилась перевірка наявності активів, які розташовані на тимчасово окупованих територіях України та у зонах проведення бойових дій з метою перевірки правильності визначення Компаніями справедливої вартості таких активів.

Питання визначення справедливої вартості активів у 2022 році було одним з ключових питань, розгляду якого Комісією приділялась особлива увага.

Справедлива вартість є оцінкою, що ґрунтується на ринкових даних – вона оцінюється з використанням припущень, які використовували б учасники ринку, і відображає кон'юнктуру ринку на дату оцінки. Проте, у зв'язку з введенням воєнного стану активність ринку суттєво зменшилась, що вплинуло на кількість укладених угод щодо купівлі-продажу фінансових інвестицій та на їх вартість. Крім того, протягом близько 6 місяців 2022 року діяла заборона на проведення операцій на фондовому ринку. Всі ці фактори мали

бути враховані Компаніями при визначенні справедливої вартості фінансових активів.

Також необхідно відзначити, що спричинені війною численні руйнування нефінансових активів (будівель, споруд тощо) значно вплинули на їх вартість у бік її зменшення, що, в свою чергу, потребувало від Компаній визнання збитків від зменшення корисності.

Ще одним важливим питанням, при визначенні та розкритті якого Компанії здебільшого припускалися помилок, було нарахування резервів очікуваних кредитних збитків. Оскільки внаслідок військових дій фінансовий стан значної кількості компаній суттєво погіршився, а деякі з них взагалі припинили роботу, це не могло не позначитись на кредитній якості фінансових активів та на спроможності компаній виконувати взяті на себе зобов'язання. Через зростання кредитного ризику мав збільшитися і розмір нарахованого резерву очікуваних кредитних збитків, зокрема, щодо дебіторської заборгованості. Проте на практиці більшість Компаній, всупереч вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності або взагалі не нараховувала резерви або нараховувала їх у розмірі, який не відображав фактичного зростання кредитного ризику та ймовірності повернення заборгованості.

Протягом 2022 року Комісія здійснювала моніторинг розкритих шляхом подання до НКЦПФР на розміщених на власних вебсайтах учасників ринків капіталу 1586 річних фінансових звітів разом з аудиторськими звітами (довідки про аудиторський звіт) за 2021 рік та проміжних фінансових звітностей разом зі звітами щодо огляду проміжної фінансової інформації за I-III квартали 2022 року.

У порівнянні з 2021 роком кількість здійсненого моніторингу щодо фінансової звітності та аудиторських звітів (оглядів) суттєво зменшилась, оскільки, у зв'язку з введенням 24.02.2022 воєнного стану та відповідно до вимог Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» від 3 березня 2022 № 2115-IX, зі змінами (далі – Закон № 2115-IX) юридичні особи, у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його припинення чи

скасування звільняються від обов'язку подавати, оприлюднювати фінансову звітність (консолідовану фінансову звітність) разом з відповідними аудиторськими звітами.

Такі ж вимоги безпосередньо до професійних учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків, та емітентів цінними паперами щодо розкриття (подання) фінансової звітності та відповідних аудиторських звітів (довідок про аудиторський звіт) встановлені рішеннями Комісії:

- від 23.04.2022 № 314 «Про подання професійними учасниками ринків капіталу та організованих товарних ринків звітних даних та інших відомостей до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку під час дії воєнного стану»,

- від 12.09.2022 № 1159 «Щодо розкриття регульованої інформації емітентами цінних паперів під час дії воєнного стану в Україні».

Крім того, відповідно до вимог Закону № 2115-IX у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його припинення чи скасування особи, відповідальні за своєчасне і у повному обсязі подання та оприлюднення фінансової звітності з відповідними аудиторськими звітами, звільняються від відповідальності за порушення строків такого оприлюднення.

За результатами моніторингу було встановлено, що всі суб'єкти аудиторської діяльності, які були залучені до проведення обов'язкового аудиту учасників ринків капіталу були включені до розділу Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності (далі – Реєстр) «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності» (розділ 3) або до розділу Реєстру «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес» (розділ 4).

Суб'єктами аудиторської діяльності, які провели обов'язковий аудит фінансової звітності учасників ринків капіталу щодо їхньої фінансової звітності було висловлено: думку із застереженням – 165 разів, негативну думку – 5 разів, відмову від висловлення думки – 8 разів.

Згідно з вимогами частини восьмої статті 29 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» підприємства, що становлять суспільний інтерес, подавали до Комісії повідомлення про суб'єкта аудиторської діяльності, який надаватиме послуги щодо аудиту фінансової звітності.

Порядок подання такого повідомлення визначено рішенням Комісії від 31.01.2019 № 43 «Про затвердження форми Повідомлення до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку підприємством, що становить суспільний інтерес, про суб'єкта аудиторської діяльності, який надаватиме послуги з аудиту фінансової звітності», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 27.02.2019 за № 199/33170.

Протягом 2022 року підприємствами, що становлять суспільний інтерес, до Комісії було подано 236 повідомлень про суб'єкта аудиторської діяльності, який надаватиме послуги з аудиту фінансової звітності.

Згідно з вимогами статті 36 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» суб'єкт аудиторської діяльності, який надає послуги з обов'язкового аудиту підприємству, що становить суспільний інтерес, інформує Комісію про:

- порушення законодавства з питань, що належать до компетенції Комісії;
- суттєву загрозу або сумніви щодо можливості підприємства продовжувати діяльність на безперервній основі;
- відмову від висловлення думки або надання негативної чи модифікованої думки.

Порядок подання суб'єктом аудиторської діяльності Звітів до органу нагляду визначено рішенням Комісії від 14.11.2019 № 694 «Про подання до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку інформації, який надає послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємству, що становить суспільний інтерес, нагляд за яким здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 11.03.2019 за № 254/34537 (далі – Рішення 694).

Протягом 2022 року суб'єктами аудиторської діяльності до Комісії подано 341 інформацій, які стали відомими суб'єкту аудиторської діяльності під час проведення аудиторської перевірки, а саме:

2 інформації про порушення законодавства з питань, що належать до компетенції Комісії;

164 інформації про суттєву загрозу або сумніви щодо можливості підприємства продовжувати діяльність на безперервній основі;

8 інформацій про відмову суб'єкта аудиторської діяльності від висловлення думки із зазначенням питань, описаних у розділі «Основа для відмови від висловлення думки»;

162 інформації про надання суб'єктом аудиторської діяльності модифікованої думки із зазначенням питань, описаних у розділі «Основа для думки із застереженням».

5 інформацій про надання суб'єктом аудиторської діяльності негативної думки із зазначенням питань, описаних у розділі «Основа для негативної думки».

У 2022 році Комісія продовжувала співпрацювати з Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та Аудиторською палатою України. Комісією було направлено 3 скарги до зазначених органів щодо виявлених ознак невідповідності 3 звітів незалежних аудиторів міжнародним стандартам аудиту. За результатами розгляду цих звернень і Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю і Аудиторською палатою України у відношенні всіх аудиторських фірм, вказаних у зверненнях, були підтверджені факти порушень та застосовані відповідні заходи впливу.

Також у 2022 році Комісія продовжила співпрацю з Фондом державного майна України щодо здійснення рецензування звітів незалежних оцінювачів. Комісією у звітному році було направлено одне звернення до Фонду державного майна для проведення рецензування. За результатами рецензування щодо направлено звіт Фондом державного майна України був наданий висновок про його невідповідність вимогам законодавства про оцінку майна та неможливість використання.

У 2023 році Комісія планує продовжувати роботу, спрямовану на здійснення контролю за відповідністю фінансової звітності учасників ринків капіталу, а також вдосконалювати та поглиблювати співпрацю з регуляторами аудиторської діяльності та Фондом державного майна України з метою сприяння покращенню якості звітів незалежних аудиторів та незалежних оцінювачів.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦЕНТРУ ЗБОРУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ, ОПЕРАЦІЙНЕ УПРАВЛІННЯ ЯКИМ ЗДІЙСНЮЄ НКЦПФР

Центром збору фінансової звітності «Система фінансової звітності» (далі - ЦЗФЗ «Система фінансової звітності») запроваджено систему, яка дозволяє забезпечити подання, перевірку, оприлюднення, організацію зберігання та аналіз фінансової звітності, складеної відповідно до затвердженої Міністерством фінансів України таксономії МСФЗ, що сприяє впровадженню світових стандартів та підходів щодо звітування в електронному форматі за таксономією, покращенню бізнес-середовища та інвестиційного клімату в Україні шляхом уніфікації процедур розкриття фінансової звітності, а також вирішити питання стандартизації подання даних, що підлягають публічному оприлюдненню.

Під час здійснення операційного управління ЦЗФЗ «Система фінансової звітності» протягом 2022 року НКЦПФР було забезпечено:

- безперебійну роботу порталу ЦЗФЗ «Система фінансової звітності» на сайті <https://frs.gov.ua> протягом всього періоду воєнного стану та доступ державних органів, інших органів та користувачів до поданої суб'єктами звітування фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності на основі Таксономії UA МСФЗ XBRL;

- зберігання в масиві даних поданої суб'єктами звітування фінансової звітності на основі Таксономії UA МСФЗ XBRL;

- оприлюднення на сайті <https://frs.gov.ua> фінансової звітності, поданої суб'єктами звітування на основі Таксономії UA МСФЗ XBRL, (крім випадків щодо заборони оприлюднення фінансової звітності згідно із законодавством);

- створення та підтримання функціонування особистих кабінетів користувачів;

- реєстрацію нових підприємств та можливість верифікації даних підприємств з боку регуляторів;

- отримання від суб'єктів звітування фінансової звітності на основі Таксономії UA МСФЗ XBRL та її валідацію на відповідність синтаксису електронного формату файлу (для суб'єктів звітування, які були зареєстровані протягом 2022 року, та суб'єктів звітування, які не подали фінансову звітність у 2021 році - можливість подання річної фінансової звітності та річної консолідованої фінансової звітності за 2020 рік, проміжної фінансової звітності та проміжної консолідованої фінансової звітності за 2021 рік, складеної на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі шляхом створення та надсилання до кабінетів користувачів суб'єктів звітування відповідних запитів);

- організовано процес створення та оновлення Таксономії UA МСФЗ XBRL2021, зокрема, проведено роботи щодо відслідковування та систематизації невідповідностей, наявних в електронному файлі UA МСФЗ XBRL 2020, з метою усунення їх у новому релізі електронного файлу;

- підготовлено реліз Таксономії 2021 UA МСФЗ XBRL, завантажено до порталу ЦЗФЗ «Система фінансової звітності», система підготовлена до прийому річної фінансової звітності та річної консолідованої фінансової звітності за 2021 рік, проміжної фінансової звітності та проміжної консолідованої фінансової звітності за 2022 рік;

- консультаційну та технічну підтримку суб'єктів звітування з питань реєстрації в ЦЗФЗ «Система фінансової звітності», складання та генерування електронного файлу фінансової звітності в єдиному електронному форматі.

Станом на 31.12.2022 в ЦЗФЗ «Система фінансової звітності» зареєстровано 7004 суб'єктів звітування, з них 5211 суб'єктів завантажили до Центру збору фінансової звітності свою фінансову звітність, складену за міжнародними

стандартами фінансової звітності у єдиному електронному форматі XBRL, зокрема:

- 8532 пакетів річної та квартальної фінансової звітності подано суб'єктами, регулювання і нагляд за якими віднесено до компетенції НКЦПФР;
- 4485 пакетів річної та квартальної фінансової звітності подано суб'єктами, регулювання і нагляд за якими віднесено до компетенції НБУ;
- 2658 пакетів річної та квартальної фінансової звітності подано суб'єктами, які не входять до сфери регулювання НБУ та НКЦПФР.

Протягом 2022 року, у зв'язку із прийняттям Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» та Рішення НКЦПФР від 23 квітня 2022 року № 314 «Про подання професійними учасниками ринків капіталу та організованих товарних ринків звітних даних та інших відомостей до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку під час дії воєнного стану» (зі змінами), для суб'єктів звітування, визначених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», встановлено обов'язок подати фінансову звітність протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни, суб'єктами звітування було подано 1533 фінансових звітів.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ КОМІСІЇ

24 лютого 2022 року росія розпочала широкомасштабне військове вторгнення в Україну по всій довжині спільного кордону – з території росії, білорусі, а також анексованого Криму. Не дивлячись на зміну формату взаємодії з міжнародними партнерами, НКЦПФР продовжила співпрацю зі своїми постійними партнерами: США, країнами Європейського Союзу, здійснювались заходи щодо забезпечення участі України в Міжнародній організації Комісій з цінних паперів (IOSCO), розвитку договірно-правової бази у межах загальнодержавної політики у сфері зовнішніх відносин, а також проводилась активна робота з залучення донорської допомоги з метою подальшої імплементації міжнародних стандартів в Україні тощо.

У 2022 році Комісія здійснювала заходи із залучення міжнародної технічної допомоги у межах наступних міжнародних проєктів:

Проект технічної допомоги ЄС «Посилення регулювання та нагляду за небанківським фінансовим сектором» (EU-FINREG), фінансований ЄС, метою якого є створення сильного середовища для небанківських фінансових послуг, надання допомоги українським органам влади у наближенні нормативно-правової бази та методів здійснення нагляду для операцій з цінними паперами та інвестиціями, страхування, пенсійного забезпечення, небанківських кредитних установ, небанківських платіжних установ та інших небанківських фінансових послуг до європейських та міжнародних стандартів і практик.

Діяльність Проєкту EU-FINREG проходила в умовах бойових дій, які розпочалися внаслідок агресії росії проти України у лютому 2022 року. Незважаючи на те, що російська агресія сповільнила роботу НКЦПФР, діяльність Проєкту EU-FINREG не була припинена. Враховуючи той факт, що наразі неможливо передбачити закінчення російської агресії, було прийнято

рішення продовжити роботу Проєкту EU-FINREG на наступні шість місяців - до 16 липня 2023 року.

Проєктом EU-FINREG було проведено заходи, які спрямовані на інформування широкої аудиторії. Зокрема, за підтримки Проєкту EU-FINREG розроблено та опубліковано на офіційному вебсайті НКЦПФР 35 матеріалів, підготовлено та розміщено 31 допис для соціальних платформ (включаючи FB, Twitter, Telegram, LinkedIn та Instagram), підготовлено 40 дайджестів. Експерти Проєкту EU-FINREG зробили внесок у розробку брендбуку НКЦПФР, елементів візуального дизайну для понад 50 публікацій. Крім того, розроблено контент для інформаційної кампанії «Внесок». Також опубліковано презентацію про стан фінансових ринків під час війни.

Водночас у межах Проєкту EU-FINREG виконувались інші завдання за більшістю напрямків діяльності, включаючи здійснення оглядів нормативно-правової бази, порівняльних аналізів, проведення вебінарів для співробітників НКЦПФР. Зокрема, експертами Проєкту EU-FINREG було розроблено наступні документи:

- Огляд річних звітів: передова практика (лютий 2022);
- проєкт Положення про розкриття інформації емітентам цінних паперів, а також особами, які надають забезпечення за такими цінними паперами (квітень 2022);
- таблиця відповідності української національної законодавчої бази із законодавчою базою ЄС. Корпоративне управління;
- проєкт Положення про розкриття інформації емітентам цінних паперів, а також особами, які надають забезпечення за такими цінними паперами (травень 2022);
- проєкт Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів, а також особами, які надають забезпечення за такими цінними паперами (липень 2022 року);
- проєкт Положення про порядок здійснення емісії корпоративних

облігацій та їх обігу (вересень 2022 року);

- пропозиції змін до положень Закону України «Про акціонерні товариства» (набрав чинності з 01.01.2023 року) та до Рішення НКЦПФР «Про відомості, що містяться в повідомленні про набуття права власності на домінуючий контрольний пакет акцій та публічну безвідкличну вимогу» від 05.09.2017 № 662;
- проект Положення щодо вимог до капіталу та пруденційних вимог до інвестиційних компаній (листопад 2022 року);
- проект Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів, а також особами, які надають забезпечення за такими цінними паперами (грудень 2022 року).

Протягом 2022 року представники НКЦПФР взяли участь у серії вебінарів, які були проведені Проектом EU-FINREG, за наступними темами:

- Створення деривативів та виведення їх на ринок: аспект регулятора;
- Муніципальні облігації - європейський досвід;
- Пруденційний нагляд та звітність: вимоги та моделі.

Проект EU-FINREG продовжив роботу над проектом Закону України «Про інвестиційні фонди» та проектом Закону України №5865, який має забезпечити незалежність НКЦПФР відповідно до принципів IOSCO та законодавства ЄС.

Таким чином, Проектом EU-FINREG продовжується одночасна робота над більшістю компонентів та пов'язаною з ними діяльністю відповідно до узгодженого плану роботи.

Проект міжнародної технічної допомоги ЄС «Допомога НКЦПФР у вдосконаленні ринків енергетичної продукції України та організованої торгівлі сировинно-товарною продукцією в Україні», фінансований ЄС.

У зв'язку із військовою агресією росії проти України було прийнято рішення про його призупинення. У IV кварталі 2022 року Проект відновив свою роботу.

Незважаючи на те, що військова агресія призвела до значного уповільнення роботи Проекту, у січні 2022 року було проведено семінар на тему «Фінансовий кліринг товарно-біржових операцій – кейси IRGiT та PoIPX» за участю представників Клірингового дому товарного ринку Польщі (IRGiT S.A.) та Польської енергетичної біржі (TGE S.A.).

Проект «Впровадження практики ЄС з бухгалтерського обліку, фінансової звітності та аудиту в Україні» (EU-FAAR), фінансований ЄС.

Загальні завдання Проекту EU-FAAR включають: підвищення прозорості та покращення бізнес-клімату, що сприятиме вітчизняним та іноземним прямим інвестиціям у приватний сектор, а також більш тісну інтеграцію України до європейської та світової економіки.

Робота Проекту у 2022 році уповільнилась, проте діяльність не була припинена. Проект продовжив інший, віртуальний спосіб роботи, підтримуючи комунікації із НКЦПФР.

Основна робота була здійснена у межах виду діяльності «Розробка українських таксономій XBRL МСФЗ на 2020, 2021 та 2022 роки з розширеннями для певних галузей, включаючи тестові сценарії». Це значний напрям роботи, який був спрямований переважно на роботу над коментарями НКЦПФР, включеними у таблицю відстеження змін для підготовки електронних файлів української таксономії МСФЗ XBRL 2021.

Також, в межах роботи Проекту EU-FAAR були отримані наступні документи:

- версія 0.2 електронних файлів української таксономії 2021 та супроводжуючих матеріалів української таксономії 2021 та супровідна інформація до таксономії у файлі Excel разом із оновленою таблицею запитів щодо внесення змін та деякими коментарями / питаннями щодо окремих аспектів з таблиці;

- Таксономія UA XBRL МСФЗ 2021 - Таблиця відстеження змін;

- відгуки/запитання щодо конкретних проблем із таблиці щодо UA Тахопому 2021;

- версія 0.3 електронних файлів української таксономії 2021 та супровідна інформація до таксономії у файлі Excel разом із оновленою таблицею запитів щодо внесення змін та деякими коментарями / питаннями щодо окремих аспектів з таблиці;

- версія 1.1 Таксономії МСФЗ (IFRS) 2021 та допоміжні інформаційні таблиці Excel, що імплементують ці зміни.

Листом №19/01/9065 від 04.10.2022 НКЦПФР звернулася до Представництва Європейського Союзу в Україні з пропозицією подовжити роботу Проєкту ще на наступні два роки.

Проєкт енергетичної безпеки (ESP), фінансований Урядом США через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).

Проєкт енергетичної безпеки (ESP) зосереджує свою діяльність на сприянні інтеграції енергетичного сектору України до енергетичних ринків ЄС та системи європейської енергетичної безпеки, підвищенні конкурентоспроможності національного енергетичного сектору на європейському енергетичному ринку шляхом технічної модернізації об'єктів енергетичного сектору та створенні сприятливих умов для залучення інвестицій.

В межах роботи Проєкту у 2022 році представники НКЦПФР взяли участь у семінарі на тему «Ринок форвардних контрактів/двосторонніх договорів» (перша частина - ринок форвардних контрактів/двосторонніх договорів, друга частина - управління заставою та моніторинг ринку/REMIT).

Проєкт «Реформування фінансового сектору» (FSR), фінансований Урядом США через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).

Метою Проєкту FSR є підтримка системних змін в економіці України шляхом трансформації фінансового сектору країни у добре функціонуючий, конкурентний ринок, який функціонує відповідно до стандартів Європейського Союзу (ЄС) та міжнародних стандартів для фінансових ринків.

Проєкт складається із чотирьох компонентів: ринкове регулювання і нагляд; фінансова інфраструктура; посередники і фасилітатори приватного сектору; прозорість і комунікації.

Всі компоненти узгоджені із наступними цілями:

- забезпечення впевненості у цілісності та міцності фінансових ринків завдяки сильному та незалежному регулюванню та нагляду на фінансових ринках;

- створення умов для виявлення ціни і справедливого ціноутворення на товарних ринках і ринках капіталу за допомогою, зокрема, розвиненої фінансової інфраструктури;

- урізноманітнення фінансових послуг та інструментів, сприяння появи альтернативних джерел фінансування шляхом посилення надавачів фінансових послуг, посередників та фасилітаторів та конкуренції між ними;

- зростання фінансової інклюзії за допомогою фінансової грамотності і безпечних цифрових фінансових ініціатив;

- підвищення підзвітності та прозорості ринку шляхом залучення приватного сектору, бізнес-асоціацій, засобів масової інформації та громадянського суспільства.

23 грудня 2022 р. було підписано Протокол про співпрацю між Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку і DAI Global LLC щодо реалізації проєкту «Реформування фінансового сектору».

Строк реалізації Проєкту FSR – п'ять років: з 13 липня 2022 року по 12 липня 2027 року.

Євроінтеграція є головним зовнішньополітичним пріоритетом України, а подальша розбудова та поглиблення взаємовідносин між Україною та ЄС здійснюється на принципах політичної асоціації та економічної інтеграції.

23 червня 2022 року Україна отримала статус кандидата на членство в Європейському Союзі за рішенням Європейської Ради на підставі висновку Європейської Комісії щодо заявки України на членство в ЄС.

Як відповідальний виконавець окремих заходів з імплементації актів ЄС відповідно до Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію Україна-ЄС), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106, НКЦПФР постійно бере участь у заходах, спрямованих на подальшу імплементацію євроінтеграційних процесів в Україні.

Член НКЦПФР, який відповідає за напрямок виконання НКЦПФР Угоди про асоціацію Україна-ЄС, у складі української делегації брав участь у засіданні Комітету асоціації Україна – ЄС у торговельному складі (25–26.10.2022р., відеоконференція Київ — Брюссель) та у сьомому засіданні Кластера 6 Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету асоціації між Україною та ЄС (26.10.2021р., відеоконференція Київ — Брюссель).

В межах Інструменту технічної допомоги та обміну інформацією (TAIEX), що надається Європейською Комісією з метою розбудови інституційної спроможності, наближення національного законодавства до законодавства Європейського Союзу (*acquis communautaire*), його імплементації та подальшого ефективного застосування, було проведено вебінар (16-18.08.2022) на тему «Протидія зловживанням на ринках капіталу та організованих товарних ринках». До участі у заході було залучено експертів з Управління з фінансового нагляду Польщі. Метою заходу було ознайомлення з особливостями протидії зловживанням на ринках капіталу та організованих товарних ринках, а також з особливостями роботи підрозділів правозастосування європейських регуляторів фондового ринку щодо протидії маніпулюванню для вдосконалення чинного українського законодавства, розширення застосовуваних методів розслідування, розширення професійного досвіду співробітників НКЦПФР, підвищення інституційної спроможності щодо

забезпечення комплексної системи протидії маніпулюванню та незаконному використанню інформації на ринках капіталу та організованих товарних ринках.

Упродовж 2022 року НКЦПФР опікувалася захистом прав інвесторів та зменшенням правопорушень на фондовому ринку, більшість з яких набули інтернаціонального характеру. З цієї метою НКЦПФР здійснювала роботу з підготовки текстів Меморандумів про взаєморозуміння з регуляторами ринків капіталу Республіки Казахстан, Мексики та Індії.

Також під час закордонних відряджень керівництва НКЦПФР було підписано декілька двосторонніх угод про співробітництво між українським та європейськими регуляторами ринків цінних паперів, зокрема:

- 04.05.2022 Меморандум про взаєморозуміння щодо співпраці та обміну інформацією у сфері нагляду за ринком капіталу між Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку України та Управлінням з фінансового нагляду Польщі.

- 21.06.2022 Меморандум про взаєморозуміння між Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку та Управлінням ринку цінних паперів (CNMV) Королівства Іспанія щодо взаємодопомоги та співпраці.

- 29.08.2022 Меморандум про взаєморозуміння між Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку та Хорватським агентством з нагляду за фінансовими послугами щодо технічного співробітництва стосовно регулювання та нагляду за відповідними небанківськими фінансовими ринками.

Протягом 2022 року НКЦПФР опрацьовувала та надавала відповіді на запити іноземних регуляторів, компаній та фізичних осіб-нерезидентів, зокрема: Сполучених Штатів Америки, Великобританії, Кіпру, Китайської Народної Республіки, Чехії, Литви, Хорватії, Швейцарії, Австрії, Сент-Вінсент і Гренадин. Значна частина запитів стосувалась порушення вимог законодавства на ринку цінних паперів та захисту прав інвесторів.

НКЦПФР є постійним членом Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO) та є підписантом Додатку В Багатостороннього меморандуму про взаєморозуміння щодо консультивання та співробітництва і обміну інформацією IOSCO.

НКЦПФР бере активну участь у семінарах та інших навчальних заходах IOSCO, залучаючи співробітників українського регулятора ринку капіталу з метою постійного вдосконалення навичок та знань працівників. Серед таких заходів зокрема можна виокремити:

- вебінар на тему «Критичний аналіз сучасного крипто-простору та пов'язаних з цим регуляторних проблем для регуляторів ринків цінних паперів»;
- вебінар на тему «Кліринг цінних паперів та деривативів та роль центральних контрагентів».

Найяскравішим результатом співпраці між НКЦПФР та IOSCO є швидка реакція міжнародної організації на звернення українського регулятора щодо виключення росії з числа членів IOSCO через повномасштабне вторгнення країни-агресора на територію України 24 лютого 2022.

Реакція IOSCO на війну в Україні: «Генеральний секретаріат IOSCO бажає підтвердити всім членам IOSCO та зовнішнім зацікавленим сторонам, що одразу після конфлікту в Україні було вжито заходів, щоб центральний банк росії (звичайний член), міністерство фінансів України, республіка білорусь (асоційований член) і російська національна асоціація учасників ринку цінних паперів (афілійований член) не змогли жодним чином брати участь у будь-яких процесах або форумах IOSCO до подальшого повідомлення.

2 травня 2022 року Рада IOSCO вирішила, що будь-яка майбутня пропозиція щодо відновлення активного членства одного або кількох із цих членів може набути чинності лише після обговорення на засіданні Правління IOSCO та після офіційного рішення Правління».

Через небезпеку проведення зустрічей на території України, викликану повномасштабним вторгненням росії на

територію України, темп співпраці НКЦПФР з міжнародними партнерами за межами країни виріс у 2022 році. Не дивлячись на зміну формату взаємодії з міжнародними партнерами, представники НКЦПФР взяли участь у низці міжнародних заходів.

У період з 22 серпня по 02 вересня 2022 року відбувся робочий візит представників НКЦПФР до м. Загреб, Республіка Хорватія. Представники НКЦПФР провели ряд зустрічей з регулятором ринку цінних паперів Республіки Хорватії (HANFA) та інвестиційними фірмами.

Метою участі у робочих зустрічах було обговорення питань, пов'язаних з процесом формування інвестиційного ринку в Україні; обговорення питань, пов'язаних з створенням ефективної законодавчої бази для колективного інвестування відповідно до директив ЄС (UCITS та AIFM); обговорення теми розробки механізмів вирішення спорів для компаній з управління активами та захисту інвесторів, та питань, що можуть посприяти в розширенні співпраці та встановленню тісніших зв'язків у фінансовій сфері між двома країнами, обговоренню перспектив спільних проєктів.

В межах робочого візиту в 2022 році відбулась зустріч у м. Відень, Республіка Австрія, представників НКЦПФР з представниками Керівного комітету Світового банку, до складу якої входили представники Міністерства фінансів, Національного банку України, НКЦПФР та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Представники НКЦПФР протягом жовтня, листопада та грудня 2022 року брали участь у Круглому столі в межах позабюджетного проєкту «Інноваційні політичні рішення щодо зменшення ризиків з «відмивання» грошей, пов'язаних з віртуальними активами» у м. Відень, Республіка Австрія, який був організований Координатором економіко-довкільної діяльності ОБСЄ спільно з Управлінням ООН з питань наркотиків та злочинності. Основна мета заходу була спрямована на презентацію згаданого проєкту, а також обговорення поточного стану проблематики

«відмивання» коштів через віртуальні активи.

В межах робочого візиту у листопаді 2022 року відбувся візит представника НКЦПФР до м. Тбілісі, Грузія, для участі у Форумі сталого фінансування та засіданні Робочої групи Мережі сталої банківської та фінансової діяльності (SBFN).

Основною метою заходу була участь у плідних дискусіях з різними зацікавленими сторонами щодо розвитку сталого фінансування. Форум також був своєчасний для того, щоб поділитися останніми світовими тенденціями та колективним досвідом 62 країн-членів SBFN, яку підтримує Міжнародна Фінансова Корпорація (IFC). Конференція зібрала представників країн-членів ЄС та SBFN, керуючих та старших посадових осіб центральних банків з різних регіонів, представників уряду Грузії, експертів IFC, президентів/виконавчих директорів та вище керівництво фінансових установ та інших зацікавлених сторін.

В листопаді 2022 року представники НКЦПФР взяли участь у робочих зустрічах з учасниками ринку капіталу Польщі, які проходили у м. Варшава, Республіка Польща. Метою участі у робочих зустрічах було обговорення загальних питань щодо публічної пропозиції та проспекту цінних паперів (реєстрація, дійсність, реєстр тощо), а саме:

- необхідність підготовки / реєстрації / публікації публічної пропозиції як документа та дійсність проспекту, підтримка дійсності проспекту;
- обговорення питань, пов'язаних із здійсненням публічної пропозиції на регульованому фондовому ринку: допуск до торгів цінних паперів щодо яких здійснена публічна пропозиція; лістинг цінних паперів щодо яких здійснена публічна пропозиція;
- обов'язковість здійснення публічної пропозиції цінних паперів виключно на регульованому фондовому ринку, механізм збору заявок (book-building), зокрема можливість здійснення збору заявок емітентом;
- можливе розширення співпраці та сприяння обміну інформацією і взаємній підтримці та встановлення тісніших зв'язків

між двома країнами, обговорення перспектив спільних проєктів.

В грудні 2022 року представники НКЦПФР взяли участь у програмі Навчальної ініціативи для фінансового нагляду (TIFS) щодо Європейської зеленої угоди у сфері фінансового нагляду, організований Управлінням фінансового нагляду Польщі (UKNF), яка проходила з 14-16 грудня 2022 року у м. Варшава, Республіка Польща.

Доцільність участі обумовлювалася необхідністю зменшення негативних наслідків на українські ринки капіталу внаслідок повномасштабного вторгнення росії на територію України, а також в контексті реалізації санкційної політики, яку західні держави запровадили проти росії, зокрема з метою зменшення перспектив обходу санкційних режимів рф.

Основна мета заходу була спрямована на ознайомлення учасників із темами, що стосуються сталого фінансування та його різних аспектів з точки зору фінансового нагляду.

Представники НКЦПФР протягом 2022 року взяли участь в наступних заходах:

- семінар «Фінансовий кліринг товарно-біржових операцій – кейси IRGiT (Розрахункова палата по товарним біржам) та PolPX (Польська енергетична біржа)», організований проєктом міжнародної технічної допомоги «Допомога НКЦПФР у вдосконаленні ринків енергетичної продукції України та організованої торгівлі сировинно-товарною продукцією в Україні», фінансований ЄС;
- презентація правового висновку до законопроекту на №6131-2 «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», організований Офісом Ради Європи в Україні;
- конференція державних органів влади «Комунікаційна стратегія ЕУКРАЇНА: звіт та аналіз», організована Міністерством культури та інформаційної політики України;
- вебінар «Що слід знати емітенту зелених облігацій розпочинаючи відбір

проектів», організований Міжнародною Фінансовою Корпорацією;

- вебінар «Критичний аналіз сучасного крипто-простору та пов'язаних з цим регуляторних проблем для регулятора цінних паперів», організований Міжнародною організацією Комісії з цінних паперів (IOSCO);

- вебінар «Кліринг цінних паперів та деривативів та роль центральних контрагентів», організований Міжнародною організацією Комісії з цінних паперів (IOSCO);

- вебінар «Регулювання та нагляд за віртуальними активами», організований Міжнародним Валютним Фондом;

- експертна зустріч на тему «Озеленення ринків боргового капіталу в країнах східних партнерів ЄС та Казахстані: роль зелених облігацій», організованою Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР);

- семінар ТАІЕХ «Протидія зловживанням на ринках капіталу та організованих товарних ринках»;

- вебінар «Проблеми, пов'язані із залученням роботодавця до надання пенсійних накопичень, організований Міжнародною організацією пенсійних наглядових органів (IOPS);

- вебінар «Створення деривативів та виведення їх на ринок: аспект регулятора», організований проектом міжнародної технічної допомоги «Посилення регулювання та нагляду за небанківським фінансовим ринком», фінансований ЄС;

- віртуальна сесія з вивчення конкретних кейсів компанії «Theranos», «Піднесення та падіння Елізабет Холмс: дослідження доказів у кримінальному процесі Сполучених Штатів Америки проти Елізабет Холмс та Рамеша «Санні» Балвані» за підтримки Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO);

- тренінг «Врахування принципів та вимог законодавства про захист персональних даних під час розробки та аналізу проектів нормативно-правових актів», організований Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини спільно з проектом EU4DigitalUA (ФІАП) за фінансової підтримки ЄС;

- щорічний міжнародний круглий стіл «Стратегічний розвиток фінансового сектору для економічного відновлення та розвитку України», організований Національним Банком України;

- тренінг «Нагляд за дотриманням вимог законодавства в сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму визначеними нефінансовими установами та професіями», організований Міністерством фінансів України в рамках реалізації проекту ЄС/Ради Європи «Посилення заходів щодо протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму в Україні»;

- міжнародне засідання Місії Офісу програми Управління ООН з наркотиків і злочинності для обговорення можливих сфер технічної допомоги з боку Глобальної програми UNODC у питаннях боротьби з відмивання коштів, одержаних злочинним шляхом та фінансуванням тероризму, організований Державною Службою Фінансового Моніторингу.

НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Рішенням Комісії від 18.10.2022 №1255 затверджено Перелік адміністративних послуг, які надає Комісія (84 послуги). Наказами Голови Комісії від 28.09.2022 №88, від 20.10.2022 №101 та від 30.12.2022 №133 інформаційні картки приведені у відповідність до діючого законодавства.

Перелік адміністративних послуг, які надає Комісія та інформаційні картки до них розміщено на офіційному вебсайті Комісії.

Інформація (відомості) про адміністративні послуги внесена до Реєстру адміністративних послуг, який є складовою Порталу «Дія».

З метою доступності та зручності для суб'єктів звернень отримання адміністративних послуг Комісією запроваджено принцип «Єдиного вікна».

Суб'єкти звернень через «Єдине вікно» мали змогу подати документи, необхідні для отримання адміністративної послуги та, за результатами їх розгляду, отримати адміністративні послуги в певному структурному підрозділі Комісії:

- департамент ліцензування та регулювання в сфері спільного інвестування, недержавного пенсійного забезпечення та управління ФОН та ФФБ;

- департамент реєстрації емісій цінних паперів;

- департамент аналізу фінансової звітності учасників ринків капіталу та пруденційного нагляду;

- управління ліцензування інфраструктури фондового ринку;

- управління сертифікації та освітніх програм.

У 2022 році через «Єдине вікно» надійшло 2914 пакетів документів щодо надання адміністративних послуг. За результатами їх розгляду було направлено 696 вихідних листів, надано 781 безоплатних та 1026 платних послуг на суму фактичних надходжень до бюджету за надані адміністративні послуги в розмірі 14,65 млн грн.

Найбільшу кількість безоплатних адміністративних послуг, а саме майже 63% та платних адміністративних послуг, а саме 54%, було надано департаментом ліцензування та регулювання в сфері спільного інвестування, недержавного пенсійного забезпечення та управління ФОН та ФФБ.

Діаграма 15. Кількість наданих послуг у 2022 році

Найбільшим попитом серед платних та безоплатних адміністративних послуг, що надавались протягом 2022 року Комісією, користувались такі послуги:

- видача сертифіката на право вчинення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на фондовому ринку - 386;

• реєстрація змін до проспекту емісії (інформації про випуск) цінних паперів (крім випадку, якщо зміни до проспекту емісії цінних паперів інституту спільного інвестування пов'язані з наступним випуском цінних паперів інституту спільного інвестування), кількість наданих – 345;

• реєстрація змін до регламенту інституту спільного інвестування – 258.

Із загальної суми надходжень до бюджету за надані адміністративні послуги найбільші частки складають суми, отримані в результаті надання послуг, зазначених у нижченаведеній таблиці.

Таблиця 3

Сума фактичних надходжень до бюджету за надані адміністративні послуги у 2022 році

Адміністративні послуги	Сума фактичних надходжень до бюджету за надані адміністративні послуги, млн грн	Частка, %
Реєстрація випуску, реєстрації випуску та проспекту емісії (інформації про випуск) цінних паперів, крім облігацій внутрішніх місцевих позик та акцій корпоративного інвестиційного фонду, випущених з метою формування початкового статутного капіталу (щодо цінних паперів інститутів спільного інвестування)	7 920 269,00	64,07%
Реєстрація випуску цінних паперів з видачею свідоцтва (тимчасового свідоцтва) про реєстрацію випуску цінних паперів (крім облігацій внутрішніх місцевих позик, акцій корпоративного інвестиційного фонду, випущених з метою формування початкового статутного капіталу та цінних паперів інститутів спільного інвестування)	3 267 311,02	22,30%
Реєстрація змін до проспекту емісії цінних паперів інституту спільного інвестування (якщо зміни до проспекту емісії цінних паперів інституту спільного інвестування пов'язані з наступним випуском цінних паперів інституту спільного інвестування)	1 245 750,00	8,50%
Інші послуги	2 215 720,00	15,30%
Усього	14 649 050,02	100,00%

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ

Кадрова політика НКЦПФР це складова частина стратегічно орієнтованої політики Комісії, мета якої забезпечення оптимального балансу процесів оновлення і збереження професійного якісного складу кадрів у організаційному розвитку відповідно до потреб НКЦПФР та вимог чинного законодавства.

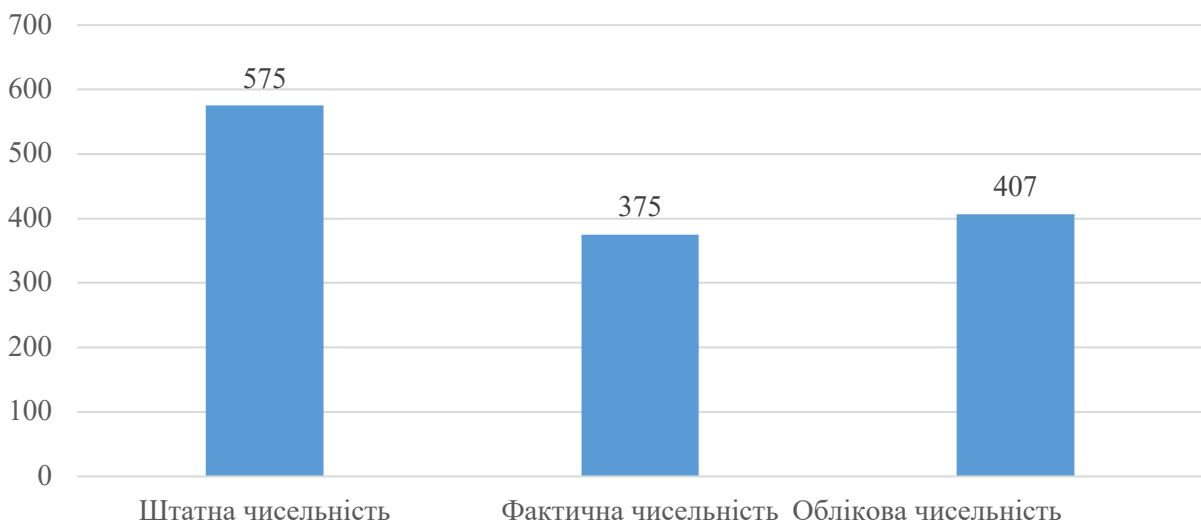
Водночас варто зауважити, що з урахуванням введення воєнного стану у лютому 2022 року розроблялись спеціальні заходи, відповідно до яких здійснювалась ротация окремих працівників, організувалась робота персоналу із встановленням режиму роботи поза межами адміністративної будівлі працівникам

Комісії з урахуванням і дотриманням принципів безпеки та збереження здоров'я, професіоналізму та якості у виконанні завдань та стратегічних планів НКЦПФР.

У 2022 році керівництво НКЦПФР наполегливо та ефективно спрямовувало зусилля на безпечну та ефективну роботу, розвиток потенціалу працівників Комісії, формування єдиної корпоративної культури та ефективного управління.

У поточному році було продовжено реалізацію HR-стратегії Комісії, хоча деякі акценти у виконанні певних заходів та напрямів роботи були зміщені.

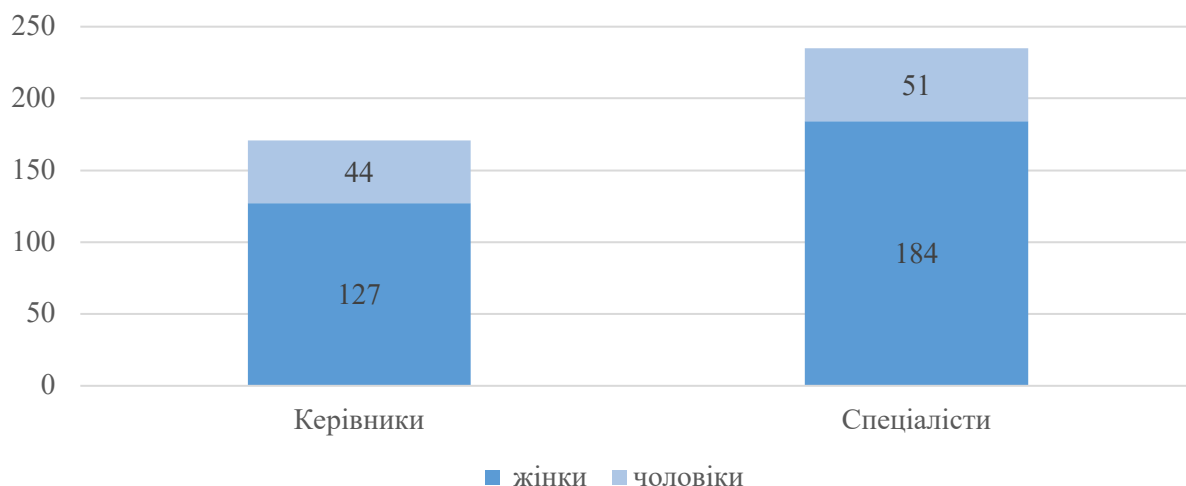
Реалізація завдань та повноважень НКЦПФР у 2022 році здійснювалась професійним складом працівників, який характеризувався якісними та кількісними показниками наведеними у діаграмі станом на кінець року.

Діаграма 16. Чисельність працівників НКЦПФР

Аналіз складу працівників системи НКЦПФР свідчить, що від облікової чисельності працівників 76,6 % (311 осіб) становлять жінки, відповідно 23,4 % (95 осіб) – чоловіки.

При цьому переважну більшість керівних посад від облікової кількості осіб в центральному апараті Комісії займають також жінки – 74,27% (127 осіб); чоловіки на керівних посадах складають 25,73 % (44 особи).

Діаграма 17. Кількісний склад працівників центрального апарату Комісії за ступенем професійно-кваліфікаційної придатності працівників станом на 31.12.2022

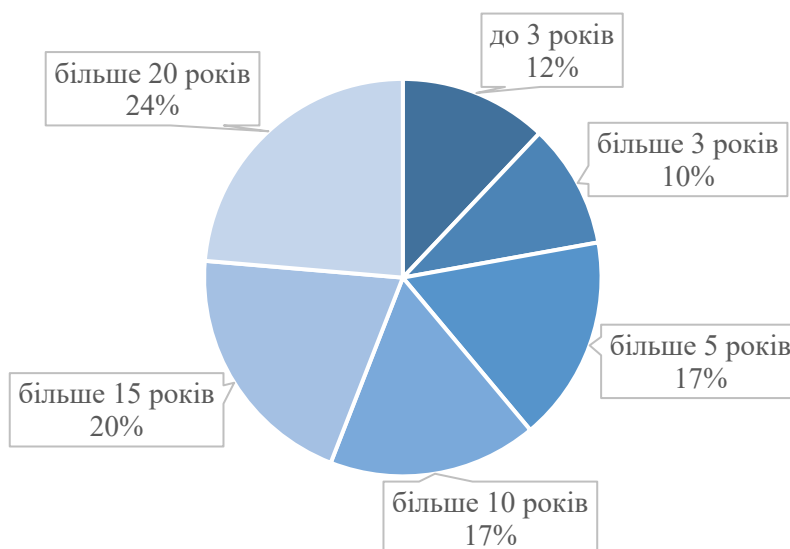
Розподіл працівників Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку за віком свідчить, що чисельність осіб віком до 35 років (включно) у Комісії в цілому складає 21,67% (88 осіб) від облікової чисельності працівників Комісії. Працівників віком від 36 років до пенсійного віку налічується 78,33 % (318 осіб).

Середній вік працівників Комісії у 2022 році складає 44 роки.

Здобутком колективу Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку є досвідчені працівники, які забезпечують якісне виконання завдань покладених на Комісію. Державні службовці, які працюють

в організації понад три роки вже завершили період трудової адаптації та набули достатньої професійної кваліфікації, щоб впроваджувати сучасні міжнародні норми регулювання ринків капіталу.

Так, працівників, які мають стаж роботи у державному регуляторі ринків капіталу налічується: більше 20 років – 23,65%, більше 15 років – 20,44%, більше 10 років – 17%, більше 5 років – 16,75%, більше 3 років – 10,1%, до 3 років – 12,06 %, що однозначно говорить про стабільність колективу, яка характеризується досить тривалою спільною діяльністю його працівників.

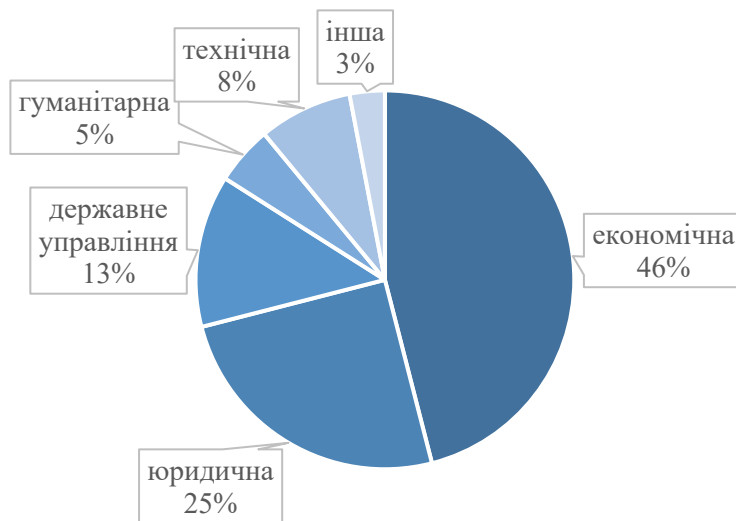
Діаграма 18. Розподіл працівників центрального апарату Комісії за стажем роботи в державному регуляторі ринку цінних паперів в Україні станом на 31.12.2022

Керівництво Комісії докладає зусилля по збереженню приналежності працівників до Комісії, підвищенню їх лояльності та трансляції корпоративних цінностей, таких як, професійність, довіра, відповідальність, ефективність.

Структура персоналу за рівнем освіти має наступні показники: від облікової чисельності працівників Комісії 96,55 % (392 особи) мають повну вищу освіту; 3,44 % (14 осіб) мають неповну, базову вищу

освіту та середню спеціальну. Науковий ступінь мають 9 працівників Комісії.

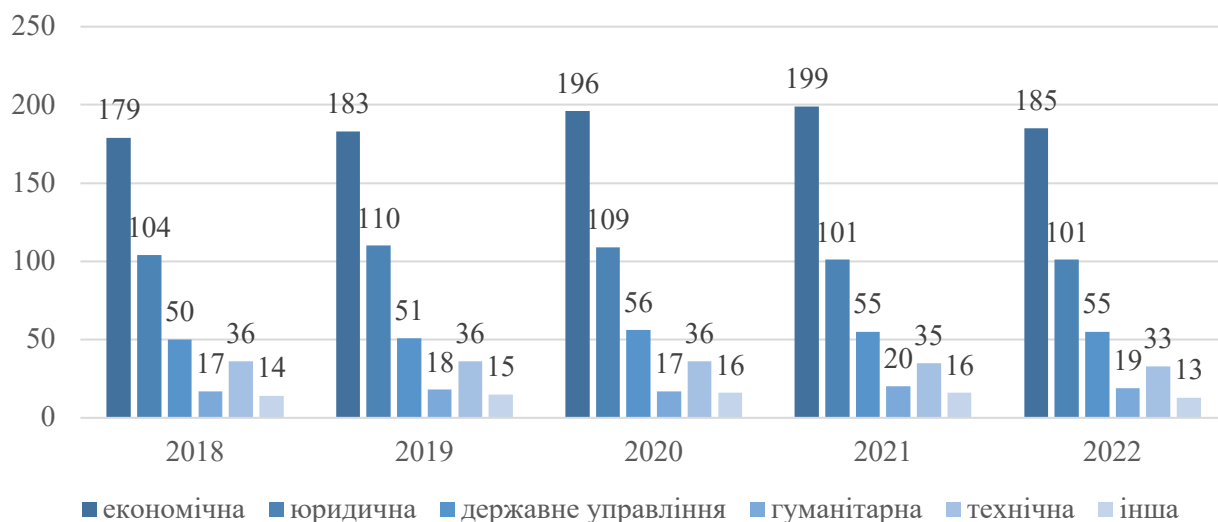
Переважає більшість працівників Комісії мають освіту економічного та юридичного спрямування. Державні службовці, що мають інші напрями освіти переважно забезпечують реалізацію завдань нефункціональних підрозділів, таких як, з питань інформаційних технологій, міжнародної співпраці, адміністративної діяльності, матеріально-технічного та фінансового забезпечення.

Діаграма 19. Розподіл працівників Комісії за напрями освіти станом на 31.12.2022р

Питанню розвитку персоналу приділяється значна увага, в результаті цієї роботи в Комісії налічується 121 працівник, які мають дві вищі освіти, що складає 29,8 % від облікової чисельності працівників центрального апарату, та 18 працівників, які мають три вищі освіти, що складає 4,43 % від облікової чисельності працівників

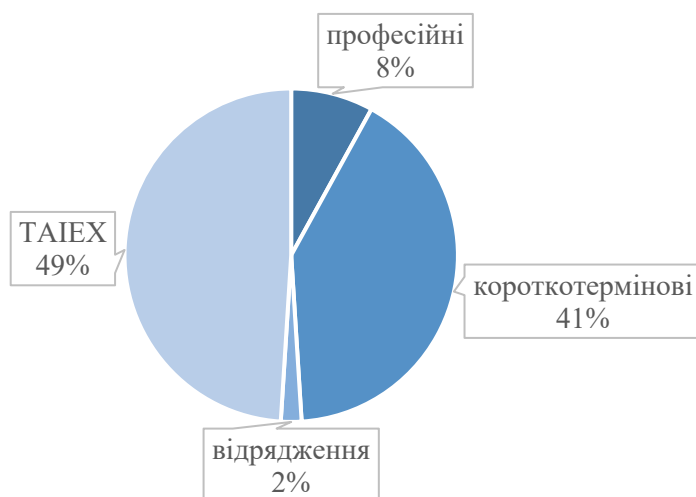
центрального апарату, ще 2 працівники мають чотири вищі освіти, що складає 0,49% від облікової чисельності працівників Комісії. У 2022 році 8 державних службовців навчалися у вищих навчальних закладах освіти, та здобували вищу або другу вищу профільну освіту.

Діаграма 20

Заходи, спрямовані на професійний розвиток державних службовців здійснювалися відповідно до План-графіку підвищення кваліфікації державних службовців Комісії на 2022 рік та з

урахуванням індивідуальних програм професійного розвитку державних службовців.

Діаграма 21. Інформація про підвищення кваліфікації державних службовців Комісії станом на 31.12.2022

За поточний рік у Комісії забезпечено підвищення рівня професійної компетентності на 86,98 % (314 осіб) від фактичної чисельності державних службовців Комісії відповідно до визначених потреб та з урахуванням індивідуальних програм професійного розвитку.

За загальними професійними (сертифікатними) програмами пройшли підвищення кваліфікації 49 державних

службовців, 265 державних службовців пройшли підвищення кваліфікації за загальними короткостроковими програмами та отримали відповідні сертифікати. У заходах з обміну досвідом, які були проведені за рахунок коштів міжнародної технічної допомоги, взяли участь 11 державних службовців. У внутрішніх навчальних заходах, що були організовані Комісією в рамках Проєкту ЄС, взяли участь 313 державних службовців.

Також, з метою залучення молоді до державної служби у 2022 році були створені умови для проходження студентами виробничої та переддипломної практики в НКЦПФР. За звітний період практику пройшли 6 студентів вищих навчальних закладів. Підписано Меморандум про співпрацю з Навчально-науковим інститутом «Юридичний інститут Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана».

Також, створено підгрунття для проходження стажування громадян у державному регуляторі, зокрема, рішенням НКЦПФР від 03.08.2022 № 1043 затверджено Порядок стажування громадян з числа молоді, які не перебувають на посадах державної служби, в апараті Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2022 р. за № 1130/38466.

З метою визначення якості виконання державними службовцями, які займають посади державної служби категорій «Б» і «В», завдань і ключових показників, планування службової кар'єри, визначення потреби у професійному навчанні таких державних службовців, у 2022 році визначено 364 особи, які мали проходити оцінювання результатів службової діяльності, що складає 92,6% від фактичної чисельності державних службовців Комісії. Оцінювання результатів службової діяльності державних службовців пройшли 354 працівники. Із них: оцінку позивну отримали 26,27%, оцінку відмінну отримали 73,17% державних службовців.

Формування складу державних службовців у 2022 році в Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку здійснювалось шляхом конкурсного відбору, призначення працівників у порядку переведення на рівнозначні або нижчі посади відповідно до Закону України «Про державну службу», а також шляхом призначення без конкурсного відбору відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та

місцевого самоврядування у період дії воєнного стану».

На початку 2022 року в Комісії було оголошено конкурс на 7 вакантних посад державної служби, з них – 5 посад державної служби категорії «Б», 2 посади державної служби категорії «В». Кадровою службою було перевірено 65 пакетів документів (заяв) з інформацією поданою кандидатами для участі у конкурсі, з них, до початку військової російської агресії 50 кандидатів допущено до участі в конкурсах, а 15 кандидатам відмовлено та повернуто документи на доопрацювання у зв'язку з невідповідністю кваліфікаційним вимогам та допущеними помилками в поданій ними інформації.

Повністю завершена процедура конкурсного відбору на 4 вакантні посади. Успішно пройшли конкурс та визначені переможцями конкурсу – 3 особи. Потрапили до рейтингового списку кандидатів – 2 особи. За результатами проведених конкурсів на 1 посаду – відсутній переможець конкурсу. Розпочатий конкурс на 3 вакантні посади, не було завершено, у зв'язку з оголошенням в країні воєнного стану.

Реалії воєнного часу внесли корективи, адже під час дії воєнного стану конкурсний відбір на посади державної служби не здійснювався. Зазнало змін також питання призначення нових працівників до НКЦПФР. Відповідно до змін, передбачених Законом України № 2259-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану», наразі на посаду державної служби особи призначаються без конкурсного відбору, обов'язковість якого передбачена цим законом. Новий працівник може перебувати на посаді до призначення на цю посаду переможця конкурсу або до спливу 12-місячного строку після припинення чи скасування воєнного стану. Такі державні службовці, які призначені у період дії воєнного стану, не можуть бути переведені на інші посади державної служби.

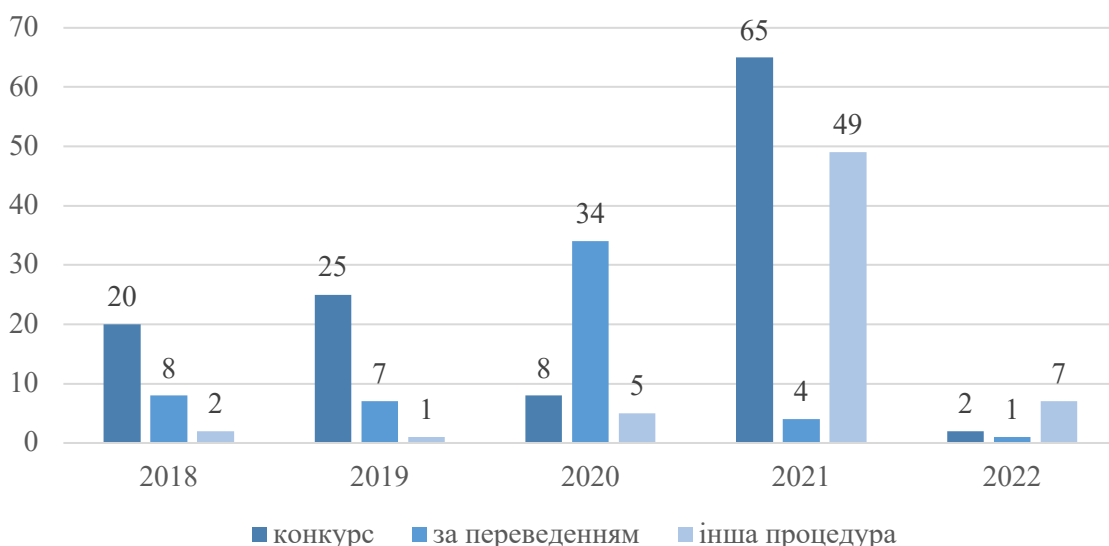
Після припинення чи скасування воєнного стану, але не пізніше шести місяців з дня його припинення чи скасування, на посаду державної служби, на

яку особу було призначено в умовах воєнного стану, оголошується конкурс,

обов'язковість якого передбачена Законом України «Про державну службу».

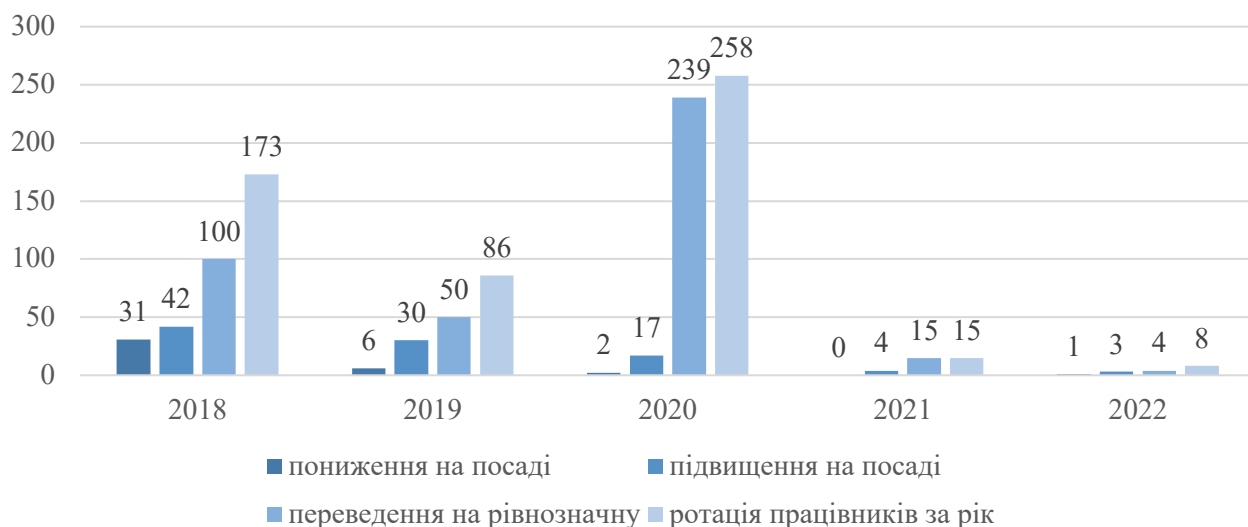
Діаграма 22. Інформація щодо проведеної процедури конкурсного відбору у Комісії станом на 31.12.2022

Діаграма 23. Інформація про призначення державних службовців до Комісії станом на 31.12.2022

Одним із інструментів мінімізації відтоку кваліфікованих кадрів є ротація працівників. Можливість запропонувати працівникам більш складні та нетипові завдання, що стимулюють їх вплив на різні аспекти, напрями діяльності Комісії, заохочують державних службовців до професійного розвитку та надають можливість реалізувати свої прагнення та здібності.

Так, у 2022 році у Комісії було здійснено ротацію 8 осіб, з них переведено на рівнозначні посади - 4 особи, 1 особу на нижчу посаду та на вищі посади 3 особи шляхом участі у конкурсній процедурі до введення воєнного стану.

Діаграма 24. Інформація про ротацію державних службовців центрального апарату Комісії

Загальноприйнятим фактом є те, що стабільність у колективі є запорукою ефективної діяльності. Надмірна плинність кадрів говорить про проблеми всередині органу, які призводять до втрат іміджу, споживачів, якості роботи через часту зміну

/ плинність персоналу. Знаходження причин цього і їх усунення дозволяє істотно збільшити ефективність роботи і поліпшити клімат в колективі. Важливо розібратися в причинах виникнення плинності кадрів і мінімізувати це явище.

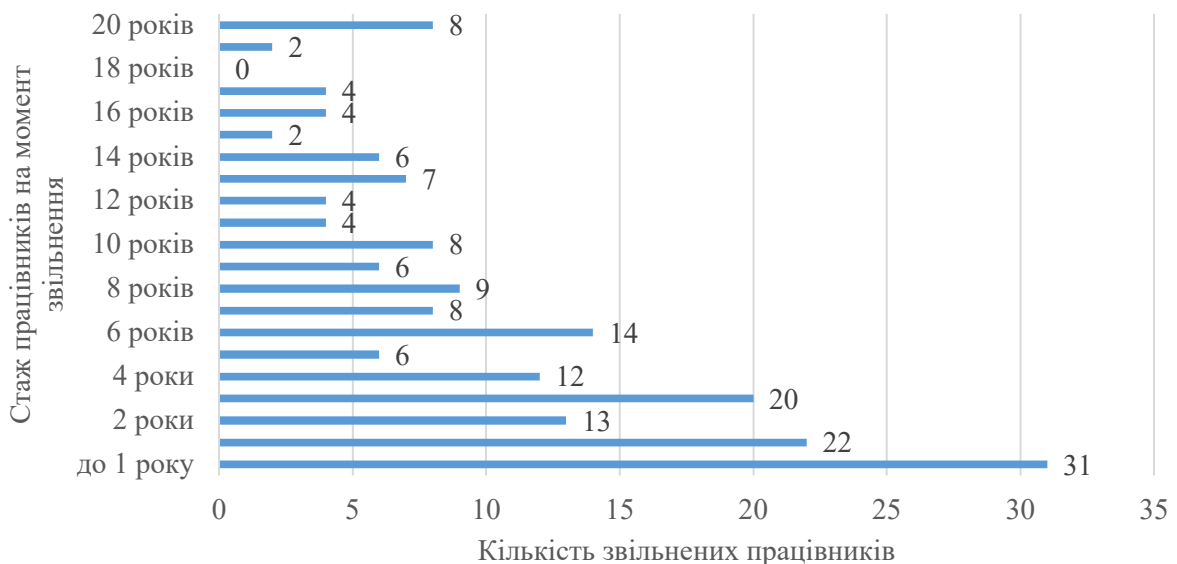
Діаграма 25. Плинність персоналу центрального апарату Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку станом на 31.12.2022

У 2022 році коефіцієнт плинності складав Кп – 7,64%, що трохи перевищує природній показник у 5 %. Виявлення мотивів, факторів і встановлення причин плинності кадрів, що здійснювалось за допомогою спеціальних процедур: вивчення анкетних даних, бесід з тими, хто

звільняється, та з безпосередніми керівниками, свідчать про значний вплив ситуації, пов'язаної з безпекою державних службовців та членів їх сімей внаслідок військової агресії, на прийняття рішень щодо звільнення.

Діаграма 26. Інформація про звільнення працівників Комісії станом на 31.12.2022

Діаграма 27. Інформація щодо звільнення працівників Комісії в залежності від стажу роботи в державному регуляторі ринку цінних паперів в Україні за період з 2018 по 2022 роки

З метою оцінювання динаміки коефіцієнта плинності в залежності від стажу роботи працівників центрального апарату Комісії було проаналізовано кількість звільнених за останні 5 років, зокрема, за період з 2018 по 2022 роки та стаж їх роботи в регуляторі на момент звільнення. Можна зробити припущення, що аналіз відображає досить щільний зв'язок між досліджуваним показником звільнених працівників та таким фактором як стаж роботи. Так, найбільш вразливими та тими, що характеризуються низькою

лояльністю до Комісії є працівники, які мають стаж роботи в органі до 3 років.

Слід зазначити, що Комісія піклується про своїх співробітників, у зв'язку з цим у період воєнного стану було впроваджено всі заходи з метою збереження здоров'я працівників, у тому числі, запроваджено різні форми роботи, зокрема, дистанційну роботу, впроваджено зручні режими роботи для окремих категорій працівників, перейдено на онлайн форми роботи (наради, навчальні заходи та ін.).

Відповідно до статей 56-58 Закону України «Про запобігання корупції», Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 №171, Комісія проводить спеціальну перевірку стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком.

За період з 01.01.2022 по 23.02.2022 до НКЦПФР від органів державної влади та органів місцевого самоврядування надійшло 543 пакети документів з запитом про перевірку відомостей щодо претендентів на посади, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посади з підвищеним корупційним ризиком. Проведено спеціальну перевірку відомостей стосовно 946 осіб. Всі запити опрацьовано своєчасно, відповідно до законодавства, у семиденний термін.

24.02.2022 у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» було введено воєнний стан. Відповідно до п. 8 ст. 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», роз'яснень Національного агентства з питань запобігання корупції від 01.03.2022 № 3 «Щодо подання декларації «кандидата на посаду» та проведення спеціальної перевірки» та від 12.05.2022 № 7 «Щодо проведення спеціальних перевірок до перемоги України над російською федерацією» спеціальна перевірка під час дії воєнного стану не проводиться.

Разом з тим, з 24 лютого 2022 року до НКЦПФР надійшло 142 пакети документів з запитом про перевірку відомостей щодо 197 претендентів на посади, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посади з підвищеним корупційним ризиком. На всі запити було надано відповідь з урахуванням чинного законодавства на період воєнного стану.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НКЦПФР

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» Комісію визначено головним розпорядником коштів державного бюджету з виконання бюджетних програм:

- за КПКВК 6151010 «Керівництво та управління у сфері фондового ринку»;

- за КПКВК 6151050 «Функціонування центру збору фінансової звітності на основі таксономії за міжнародними стандартами фінансової звітності в єдиному електронному форматі».

Відповідно до паспорта бюджетної програми за КПКВК 6151010 «Керівництво та управління у сфері фондового ринку», затвердженого наказом НКЦПФР від 03.02.2021 № 21, ціллю державної політики, на досягнення якої спрямована вказана бюджетна програма, є розвиток і

функціонування ринків капіталу в Україні, сприяння адаптації національних ринків капіталу до міжнародних стандартів.

Мета бюджетної програми – захист прав інвесторів та формування ефективних ринків капіталу.

Основними завданнями бюджетної програми визначено:

- розробка актів законодавства у сфері удосконалення ринків капіталу;
- здійснення ліцензування професійної діяльності ринків капіталу;
- проведення сертифікації фахівців з питань фондового ринку;
- здійснення реєстрації випуску цінних паперів;
- здійснення контролю за учасниками ринків капіталу.

Бюджетні призначення встановлено у обсязі 241 084,8 тис. грн, з яких видатки споживання становили – 230 834,8 тис. грн; видатки розвитку – 10 250,0 тис. грн.

Таблиця 4

Інформація щодо виконання кошторису Комісії за КПКВК 6151010 «Керівництво та управління у сфері фондового ринку» за 2022 рік, тис. грн

Напрямок видатків	Затверджено кошторисом	Касові видатки
Всього видатки,	241084,8	190899,3
у тому числі:		
Оплата праці	167658,1	150892,3
Нарахування на оплату праці	36884,8	31997,5
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	6127,7	2945,6
Дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм	150	0
Інші видатки	30264,2	5063,9

Відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», постанови Кабінету Міністрів від 10.03.2022 № 245 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету» було

скорочено видатки загального фонду державного бюджету, передбачених Комісії, як головного розпорядника коштів державного бюджету на 2022 рік, за бюджетною програмою за КПКВК 6151010 «Керівництво та управління у сфері

фондового ринку» у сумі 10 250,0 тис. грн (видатки розвитку). Також відповідно постанови Кабінету Міністрів України від 01.04.2022 № 401 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету» було скорочено видатки загального фонду державного бюджету, передбачених Комісії, як головного розпорядника коштів державного бюджету на 2022 рік за бюджетною програмою за КПКВК 6151010 «Керівництво та управління у сфері фондового ринку» у сумі 23 083,5 тис. грн (видатки споживання), з них: 16 765,8 тис. грн – оплата праці; 3 688,5 тис. грн – нарахування на оплату праці; 612,8 тис. грн – оплата комунальних послуг та енергоносії; 2 016,4 тис. грн – інші видатки.

Станом на 31.12.2022 кредиторська заборгованість за КПКВК 6151010 «Керівництво та управління у сфері фондового ринку» становить 3 681,9 тис. грн (видатки споживання).

Відповідно до паспорта бюджетної програми за КПКВК 6151050 «Функціонування центру збору фінансової звітності на основі таксономії за міжнародними стандартами фінансової звітності в єдиному електронному форматі», затвердженого наказом НКЦПФР від 28.01.2022 № 18, ціллю державної політики, на досягнення якої спрямована вказана бюджетна програма, є упровадження єдиних стандартів звітності та обміну інформацією.

Мета бюджетної програми – впровадження та функціонування в Україні системи подання фінансової звітності в єдиному електронному форматі XBRL для підприємств.

Бюджетні призначення встановлено у обсязі 19 829,60 тис. грн, з яких видатки споживання становили 19 829,60 тис. грн.

Основними завданнями бюджетної програми визначено:

- функціонування в єдиному електронному форматі фінансової звітності в стандарті XBRL для підприємств через центр збору фінансової звітності;
- забезпечення доступу органів державної влади, інших органів та користувачів до поданої підприємствами фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності.

Відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 01.04.2022 № 401 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету» було скорочено видатки загального фонду державного бюджету, передбачених Комісії, як головного розпорядника коштів державного бюджету на 2022 рік за КПКВК 6151050 «Функціонування центру збору фінансової звітності на основі таксономії за міжнародними стандартами фінансової звітності в єдиному електронному форматі» у сумі 1 982,96 тис. грн (видатки споживання).

Таблиця 5

Інформація щодо виконання кошторису Комісії за КПКВК 6151050 «Функціонування центру збору фінансової звітності на основі таксономії за міжнародними стандартами фінансової звітності в єдиному електронному форматі» за 2022 рік, тис. грн

Напрямок видатків	Затверджено кошторисом, тис грн	Касові видатки, тис грн
Всього видатки,	19 829,60	7 256,50
у тому числі:		
Інші видатки	19 829,60	7 256,50

Станом на 31.12.2022 кредиторська заборгованість за КПКВК 6151050 «Функціонування центру збору фінансової звітності на основі таксономії за міжнародними стандартами фінансової звітності в єдиному електронному форматі» становить 6 414,6 тис. грн (видатки споживання).

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Розвиток інформаційних технологій на сьогоднішній день є важливим завданням не лише для нашої держави, а й усього світу. Перехід суспільства на інформаційну сферу діяльності вже давно стало очевидним шаблоном у розвитку людства. На даний час кожна держава прагне наростити темпи розвитку інформаційних технологій, інвестуючи в різні компанії, що розробляють нові ідеї. Зараз практично кожна державна організація має новітні технічні засоби для виконання їх посадових обов'язків, а держава продовжує створювати різні проекти для цифровізації економіки та інших сфер.

Сучасні інформаційні технології багато в чому впливають на повсякденне життя будь-якої людини. ІТ використовують для створення електронних ринків переводячи всі платежі в інформаційну сферу, де можна відстежити і проконтролювати оплати. Також розвиток інформаційних технологій впливає на створення додаткових робочих місць та перекваліфікацію існуючого персоналу, розширюються можливості у всіх галузях, а для ринків капіталу та організованих товарних ринків використання інформаційних технологій майже визначальним фактором зростання.

При цьому, слід зазначити, що зважаючи на діючий в Україні воєнний стан, подовжений Указом Президента України від 07 листопада 2022 року № 757/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», в 2022 році ситуація щодо фінансування проектів інформатизації НКЦПФР погіршилася. На 2022 рік НКЦПФР було заплановано реалізацію кількох край важливих проектів технічної модернізації, зокрема для посилення захисту та кібербезпеки, заміни застарілого обладнання тощо. У зв'язку зі спрямуванням усіх коштів, які було передбачено на модернізацію, до резервного фонду державного бюджету (Постанова КМУ №245 від 10.05.2022 року «Щодо спрямування коштів до державного бюджету»), НКЦПФР не реалізувала у

поточному році жодного із запланованих технічних проектів. Ситуація з фінансуванням поточних видатків на технічну підтримку наявного обладнання та програмного забезпечення, зокрема щодо подовження ліцензій на програмне забезпечення, також складна.

На жаль, тенденція, яка набирає обертів з формуванням в НКЦПФР бюджетних зобов'язань перед постачальниками життєво важливих для державного органу ІТ послуг, не дає можливості у близькому майбутньому реалізувати заплановані заходи та призводить до призупинення впровадження тих чи інших ІТ-рішень та отримання ІТ-послуг, зокрема критичних для захисту ІКС.

Але слід зазначити, що інформаційно-комунікаційні системи НКЦПФР (ІКС) та інформаційні ресурси не було знищено чи іншим чином виведено з ладу упродовж 2022 року, незважаючи на складну ситуацію та посиленням заходів безпеки для забезпечення безперебійної роботи державного органу у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України з її початку до теперішнього часу. НКЦПФР має втрати окремих елементів ІКС, які вийшли з ладу, у зв'язку зі збільшенням робочого навантаження в умовах нестабільного електричного живлення. Зазначені елементи ІКС було замінено за рахунок обмінного фонду обладнання НКЦПФР, придбаного за рахунок коштів державного бюджету минулих років. Введено в дію систему резервного електроживлення ІКС та аварійного відновлення працездатності систем. Стан захисту інформації ІКС НКЦПФР залишається на достатньому рівні для забезпечення захисту ІКС та інформаційних ресурсів НКЦПФР від витоку, пошкодження або знищення.

Залишається досить критичною ситуація, що склалася відносно браку комп'ютерної та офісної техніки необхідної для облаштування робочих місць працівників. Незважаючи на складнощі з фінансуванням поточних потреб НКЦПФР у сфері інформатизації, було забезпечено базові потреби щодо супроводження систем та використання ліцензійного програмного забезпечення, укладено понад 16 договорів в сфері інформатизації.

Упродовж 2022 року здійснювались заходи необхідні для функціонування Центру збору фінансової звітності, незважаючи на проблеми з фінансуванням. Заходи, необхідні для функціонування Центру збору фінансової звітності, здійснюються відповідно до постанови КМУ від 28.02.2020 №419 із змінами, внесеними постановою КМУ від 11.07.2018 №547. Забезпечення функціонування Центру збору фінансової звітності є одним з основних та пріоритетних завдань Національної програми інформатизації у 2022 році, створення якого було розпочато відповідно до постанови КМУ від 28.02.2020 №419 із змінами, внесеними постановою КМУ від 11.07.2018 №547.

Варто зазначити, що відповідно до Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» та Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» Рішенням НКЦПФР від 05.10.2021 № 931 було затверджено Порядок функціонування комплексної інформаційної системи (далі - КІС) Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, проектування та створення якої є також важливим завданням. Комплексна інформаційна система НКЦПФР складається із багатьох підсистем, проектування, модернізація або побудова яких із застосуванням сучасних ІТ-рішень, є пріоритетними завданнями (проектами) НКЦПФР, зокрема на поточному етапі це модернізація підсистеми збору та моніторингу інформації ринків капіталу та організованих товарних ринків в режимі реального часу, впровадження підсистеми надання адміністративних послуг в електронній формі, розвиток інтегрованої підсистеми комплексного реєстру інфраструктури (ведення реєстрів Комісії).

Найактуальнішою проблемою в 2022 році були затримки оплати постачальникам вже виконаних послуг, що не дозволила спрогнозувати та спланувати запуск інших ІТ проєктів у 2022 році. Також, зменшено до нуля фінансування на придбання обладнання і предметів довгострокового користування, що унеможливило реалізацію ІТ проєктів в яких застосовуються обладнання. Не беручи до

уваги забезпечення напряму функціонування Центру збору фінансової звітності, на який спрямована основна частина фінансування НКЦПФР, на інші проєкти НКЦПФР отримала недостатньо поточних видатків в сфері інформатизації для повноцінного розвитку розпочатих та впровадження нових проєктів. НКЦПФР було забезпечено базові потреби щодо супроводження систем та використання ліцензійного програмного забезпечення.

Складною є ситуація із кадровим забезпеченням сфери інформаційних технологій. Упродовж року кілька профільних фахівців, поповнили лави сил оборони України у зв'язку з чим наявним фахівцям доводиться опановувати суміжні напрямки, адже набір фахівців наразі дещо ускладнений.

Відкритим в 2022 році залишилося питання щодо продовження роботи в сфері інформаційної безпеки та кібербезпеки, які потребують додаткового фінансування та фахової підтримки. Від початку війни стало відомо про велику кількість кібератак на Україну, внаслідок чого у зоні ризику опинилися не тільки державні органи, які переходять на електронний документообіг, а й критична інфраструктура, стабільна діяльність яких залежить від стабільності кіберпростору, з яким вони працюють, та базується на комунікації за допомогою електронних засобів зв'язку. Здійснення хакерських атак призводить до дестабілізації ситуації в країні, крадіжки необхідних (конфіденційних) даних, виведення з ладу/блокування державних інституцій, техніки, завдання іншої матеріальної шкоди. Внаслідок таких дій обмежується доступ до всіх необхідних реєстрів та інших інформаційних ресурсів. Учасники ринків капіталу та організованих товарних ринків не є виключенням у колі виникаючих загроз їх функціонуванню.

З основних досягнень у сфері інформатизації в НКЦПФР за підсумками 2022 року можна виділити наступні:

- запроваджено повноцінний електронний документообіг в НКЦПФР;
- забезпечено підключення до системи електронної взаємодії органів виконавчої влади та її функціонування у взаємодії з іншими органами державної

влади та окремими учасниками ринків капіталу;

- підтримка працездатності та забезпечення функціонування існуючих систем НКЦПФР в умовах браку фінансових ресурсів та нестабільного електропостачання;

- організаційне та методичне забезпечення модернізації систем;

- розвиток інформаційно-комунікаційного середовища та організація захисту інформації;

- впровадження резервного технологічного майданчика та автономного електроживлення для забезпечення функціонування систем;

- впровадження сервера авторизації користувачів НКЦПФР з використанням системи віддаленого підключення працівників НКЦПФР до внутрішньої IT-мережі.

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ

Протягом 2022 року керівниками всіх рівнів НКЦПФР здійснювались заходи, спрямовані на функціонування внутрішнього контролю як цілісної системи з метою забезпечення ефективності діяльності державного органу.

Так, самостійними структурними підрозділами проведено щорічну роботу з управління ризиками щодо основних функцій/процесів:

- здійснено ідентифікацію ризиків та їх класифікацію за категоріями і видами;
- здійснено оцінку ідентифікованих ризиків;
- визначено способи реагування на ідентифіковані та оцінені ризики.

Крім того, в умовах введення в Україні режиму воєнного стану додатково здійснений перегляд раніше ідентифікованих та оцінених ризиків для їх переоцінки (при необхідності) та виявлення нових ризиків.

Керівниками структурних підрозділів визначені необхідні заходи контролю для мінімізації впливу ризиків на результати виконання функцій/процесів та діяльності НКЦПФР в цілому.

У звітному періоді прийнято організаційно-розпорядчі документи НКЦПФР, які спрямовані на удосконалення:

- окремих контрольно-наглядових функцій;
- процесів правозастосування;
- процесів із надання адміністративних послуг;
- діяльності з внутрішнього аудиту.

У 2022 році проведено аналіз результативності окремих процесів НКЦПФР, за результатами яких вжито заходів щодо:

- удосконалення обліку, моніторингу та контролю в ході опрацювання звернень громадян;
- оптимізації та підвищення ефективності порядку проходження в НКЦПФР кореспонденції в електронній формі.

Функціонування системи внутрішнього контролю НКЦПФР забезпечило у звітному періоді:

- досягнення в установі стратегічних цілей та їх КРІ¹;
- належний рівень використання бюджетних коштів;
- складання на належному рівні бюджетної, фінансової звітності та статистичної інформації, звіту про виконання та досягнення мети, завдань та результативних показників бюджетних програм.

1 - англ. КРІ (Key Performance Indicators), ключові індикатори вимірювання виконання визначених стратегічних цілей.